

A legalattomosabb betegségek egyike az izület-csúsz, mely többnyire a legjobb korban levő egyéneket szokta megtámadni, s melynek legyőzése hasztalanul törekszik az orvosi tudomány valamely szert föltalálni. Saját e célra (kőszvény és csúsz gyógyítására) szolgáló szer immár a m. kir. engedélyezett Weber-féle kőszvényásvány, Török József úr gyógyszerárától, mely a mai napig e bajok gyógyításánál magát felülmúlhatatlannak bizonyította, és számos makacs bajt, a hol a különböző szerek sikertelenek valának, alkalmazása által megszüntetvén, e kőszvényásványon az ujkor valamennyi szere között a főnébbi bajok ellen a leg-hatásosabbnak tekinthető.

Egy sugár-uti villa telek eladó.
Bővebb értesítés méltóságos báró Podmaniczky Frigyes úr kerepesi bazáribeli lakásán kapható. 473

Épen most jelent meg:
A hit temploma (egyházi beszédek). II. kötet 2 frt.
Futkározó hamis atyafi. III. kiadás. 10 kr.
Hazug próféták. 5 kr.
E két utóbbi rőpirat a narazenszök tóvántatni támadja meg. Tömegesen megrendelésnél minden tíz példányra egy tisztelaptdány jár. Fentebbi művek megrendelhetők utalványval szerzőnél.
Cím:
Könyves Tóth Kálmán K.-Laczháza.
(Pestmegye). 479

Cs. k. kizár. szab. újonnan javított RUGANYOS SÉRVÖTŐK.
A legújabb találmány a Bogand. amerikai tudorján újonnan javított ruganyos sérvkövet Politzertől, ép ugy rugat, valamint nők és gyermekek számára, rugóknélkül, tisztá gummiból művészeleg szerkesztve, s azon csúszja van, hogy még a legidősebb sérvket is a legrovidebb idő alatt egyforma helyzetbe hozza, és ép ugy nappal a legfárasztóbb munka, vagy sok járulás mellett, mint szintén éjjel alvásnál is használható, anélkül, hogy a sérvben szenvedő hívtársakban a legkevésbé is akadályozza leony. Nagy hasznossal jár, ha fűjen át is a testen marad, miután akkor kiválóan jó és kalimesz nyomást eszközöl a szenvedő részekre.
Árak: egyszerű 6-7 frt.; kettős 10-15 frt.; gyermeknekkel felváltó olaszban. Nagy rakár angol és francia szél sérvkövetől, suspensoriumokból, szőve, gummiból, valamint szarvasbőrűből is. A szarvasbőr és gummi suspensoriumoknak az a csúszk, hogy a terjedést megakadályozzák. — Művekenek, légpárnák, ágybetétek, hónap-nám-erősznyek, övkeszűlőkek, gummi-harinyák és minden gummi-áru-cikk. — Sérvkövetknél megjelendő, ha jobb, vagy ha bal felől vagy kettős legyen-e, ugy szintén a derék bősége is.
Magrendeléseket névvel és postafordulattal eszközöl.
Cím: k. k. kizár. szab. újonnan javított, Politzertől, Budapest, Deák-Ferencs utca.

HOFF-féle malátakivonat-egészségi sör.
Császárok és királyoktól, mint szintén koronahercegek és koronahercegöknök, nagyhercegek és hercegek által 55-ször kitüntetve.
Malátacsokoládé és malátacukorkák.

Köszönő-irat.
Az éltet fenyegető testi gyengeségtől megmentve a Hoff János-féle malátakivonat-egészségi sör által.
Harmincz éves köhögés gyötört oly mérvben, hogy végtére is, miután 72 éves kort értem, alig voltam már képes lélegzetet venni. Már minden életreményem fel is hagytam, miután már meg sem bírtam mozdulni. Egy barátom, ki ezelőtt hasonló bajban szenvedett, mint én, szerencsésen ki-gyógyította magát a Hoff János-féle malátakivonat-egészségi sörrel, nekem is tanácsolta ezen gyógy-készítmény használatát. Szerencsém volt, hogy szót fogadtam neki. Valódi esoda történt velem, mert 21 palacsznak elhasználása után köhögésem legkellemesebb meglepetésemre végkép elhagyott, s azonfelül még erőm is visszatért, s most minden nehézség nélkül képes vagyok a leg-nagyobb utakat is megtenni. Ohajom az, miszerint ezen esemény nyilvánosan köztudomásra tétessek, miszerint mindazok, kik oly bajban szenvednek, mint a minőben én szenvedtem, megtudhassák, hol érhetik súlyos bajuknak gyors végét. 441
Berlin, 1880. február 23-án.
Bischoff Mátyás, Koblanckstrasse 7.
HOFF JÁNOS főraktára
Magyarország számára
Budapest, zsidó-utca 7. sz.

Urakat érdeklő cikkeik.
Angol uszabőr-nyereg 10 fttől 35 fttig, angol kantár 2.65-3.30, kettős kantár 2.50-3.00, ugros-szél 3 ftt, kengyélvas-széljék 2.75-3.00, kengyélvas 1.90-2.50, nyeregtérhelők 2.25-3.00, izraaró 2.70-5.00, zablá 1.80-3.00, trenál 1.50-1.00, kőtőfé-3.00, felcatalható sarkantyúk. **Rit-uocerosbőr** lovász-csizmó lődönnyel 10 kr., 3. — dobor nyereg-zsappan 85 kr., híres Bühler-féle arany-, ezüst-, réz-tisztított por 25-50 kr., 16-frontonozó kesztyű 90 kr., gazdasági lámpák, vadász-csizmó olajja, petrolcumra 100 kr., 100 ftt, véséssel 10, 14, 20, 30 ftt, kis formájú erős lövedő Lancaster Constabl Bull-dog-revolver 10, 11, 12 ftt. **Revolvertöltények** 100-a 7 mm. 9 mm. 12 mm. 13 mm. 1.80 2.30
Béltűt Lefauchaux vadász-fegyverek 25-70 fttig. Lancaster 35-85
Bogardus üvegömb-dobó gép célilövészet tanuláshoz 11 ftt, 100 drb pehelyvel töltött üvegömb 4 ftt. A vadászati összes kelléket nagy választékban. Rusz bőrkécsze vadász-csizmák vizitálón és puhák tartására 90 kr. 1 fttig.
Céllövészet begyakorlásához **Flobert** szoba-puskák, söréttel madarakra is, ftt 7.50, 10, 12, 15-21 fttig
töltények 100-a 6 mm. 9 mm. söréttel 6 mm 9 mm.
ft 1.50 2.30
ft 1.00 2.30
Vas csőtűből kúrgó bohóccsal 5.50, bohóccsal és mo'száral 8.50. **Ker-tészet kedvelőinek.** Kertész-késiek 1.00-5 fttig, faág- és venyige-ollók ftt 1. — 2.40, 5.50, fűke-fűrészek — 80, 1.50, személynék — 70, 1.30, hernyó-író lámpa 1.50, szélvédő fahéjtűtő kefe — 90, 1.20. Berendezett ékező-kosár 12-30 fttig. **Pinczetek** 3-9 üveggel 9-15 fttig.
személyes oltalomra, házi szükségletre ftt 2-5 stb. **Allu-vet-fecskendők** 3.50, 5 ftt. **Pot de chambre**, urra ocsérakható 1.00 3. — léggel töltött gummi üllő- és tejfűrná-5, 6, 8-10 fttig. **Kávérszék** 10-17 fttig.
Égész vas dohánnyázó-gép hajókerekkel, két késsel, kevé-erővel kezelhető 18 ftt. **Dohánytörő** üllők, belsője kőből, a do-hányt nyirkosan tarthatni 4.50. **Nargulliterek**, keleti do-hányzó-páncsok 2.80-6 fttig, két szírral, díszes 8-10 ftt, legjobb **Hombion** cigarettá-páncs kész szópókával rajt szerint csinosítva 100 a 35 kr., **Automat** cigarettá-készítő gép egyszerű csinos dohányszelencze a szelencze fedelének egyszerű betéteve által kész a cigarettá, 2 ftt. **Pipe csomópólitte**, egyszemélyi fűpipa, haró, nem képez 1. — 1.30. **Életemény** (Boxer) 1 ftt. **Életemény** (Boxer) 1 ftt. **Francia felkötő-óra** ügyes alakja végett üllőkben 1 használható 5.50-8 fttig.
UJ! háromszögű szivar-levágó kés, nicotina a szivar végében nem képeződik — 15
1.50. **Híres Bull-dog** zsebkészítmények, 10 fttig, 1 ftt. **Életemény** (Boxer) 1 ftt. **Francia felkötő-óra** ügyes alakja végett üllőkben 1 használható 5.50-8 fttig.
UJ! feltűzők készítmények, kereknek átmérője 19 centiméter 4.50. Jó erős pontosan járó **Remontoir** zsebbora keűs por-fűlével, kúsz nélkül felhuzható.
Próba-megrendeléshez 711 ábrás árjegyzéket mellékel, meg sem felelt a gyártás vizsgálatára.
KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Dorottya-utca 1. szám.

Richard Gyógyszerész-Schweizer Laboratórium
Számos tekintélyes svájci, német és osztrák orvos, továbbá számos orvos száján egyeztet véleménye alapján, s Schaffhausenben lakó Brandt Richard gyógyszerész által svájci gyógyszerészekből készített sro izl labdacsokek, melyek szarvasbőr-területük fölöttén a nélkül, hogy a test ártalmára volnának, minden esetben, a hol gnyeg szűkülettel, epe- és nyálkákiváratás, vésztatás, az egész emésztőszervek átökítése, erőteljes kell, mint birtos, fájda lom nélkül ható olasz gyógyszer mindenkinek legmegelőzően ajánl hatjuk.
Vételkor Brandt Richard gyó-gyszerész svájci labdacsokek kérendők, doboz 15 szemmel 25 kr. o. ért. A valódi svájci labdacsokek minden szelenczénél a fenteljeztet raggy van fehér svájci kereszt vörös mezőben, a készítő név-átírásával. — A használati utasítás az alább jelzett gyógyszerárakban ingyen kapható.
Eudapestben: főlelet egész Magyarország számára: **Török József** gyó-gyszer, király-utca 12; **Dobracsn**; dr. Róthachnek gyó-gyszer; **Gyóny**: **Vonary** gyó-gyszer; **Jászberény**; **Mérk** gyó-gyszer; **Kaposvár**; **Balochay** gyó-gyszer; **Kassa**; **Hegyházi** gyó-gyszer; **Kecskemét**; **Katona** gyó-gyszer; **Kolozsvár**; **Wolf** gyó-gyszer; **Komárom**; **Kirchner** gyó-gyszer; **M.-Vásár-hely**; **Bernady** gyó-gyszer; **Miskolc**; **Szabó Gyula** gyó-gyszer; **Nagy-Kan-ta**; **Balás** gyó-gyszer; **Nagy-Várud**; **Nyiró G.** gyó-gyszer; **Nyitra**; **Tamhor** gyó-gyszer; **Pozsony**; **Platány** gyó-gyszer; **Szatmár**; minden gyógyszerár-ban; **Szeged**; **Harcz** gyó-gyszer; **Székesfehérvár**; **Diebala** gyó-gyszer; **Ujvidék**; **Grossinger** gyó-gyszer; **Vác**; **Radulesca** gyó-gyszer; **Vercse**; **Bismarck G.** főlelet; **Zombor**; **Alexandrov J.** gyó-gyszer; **Szepes-Szombati**; **Gréb** gyó-gyszer; és Magyarország minden más jónévi gyógyszerárán.

Cs. k. kizár. szabad. csipő-gyár.
Több kiállításon kitüntetve.
Temesváry Mór
Budapest, király- utca 1. szám.
Eladás nagyban és kicsinyben.
Nőknek.
Eberlasting csipő topán ftt 2.70
Eberlasting csipő topán 20 % ftt 3.30
Bőr topánok 20 % ma'ca erös ftt 3.20
kettős talppal ftt 3.20
Uraknak.
Topán csagrin vagy vészes bőrből erös talppal ftt 3.50
Topán bőrből erös kettős talppal ftt 4.50
Borjubar vagy bagaris cizma hosszu szírral és kett talppal ftt 9. —
Megrendelések utánvét mellet pontosan eszközöltenek.
Bővebb képes árjegyzék kívánatra ingyen.
A „Franklin-Társulat” kiadásában megjelent:
MELYIK ERŐSEBB?
Eredeti regény.
Irtá
Iff. Ábrányi Kornél.
Ára fűzve 2 forint.

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtáránál kapható:
KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE.
Tűzetes utasítás a konyhakertészet, virágmivelés és gyümölcsstenyésztes köreben.
A legújabb kutfők után írta **GALGÓCZI KÁROLY.**
Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.**
Negyedik kiadás.
Ára fűzve 80 krajczár.

TOLDI.
KÖLTŐI ELBESZÉLÉS.
IRTA **ARANY JÁNOS.**
NYELVI ÉS TARGYI BŐ MAGYARÁZATOKKAL
ELLÁTA **LEHR ALBERT.**
Ára fűzve 3 forint 60 krajczár.

Magyar KERTÉSZKÖNYV.
A belterjes (intensiv) kertgazdaszat foglalatja, ntmutató kalauz a konyhakertészet, gyümölcsészet, magtermelés, magnemesítés, honosítás és virágos kert hasznónali mívelésére.
A kertészet minden rendű ügybarátinak, legkivált pedis kisebb földbirtokosok használatára.
Irtá **FARKAS MIHÁLY.**
(Számos a szöveg közé nyomott metszetekkel.)
Ára fűzve 2 frt o. é.
Szerző jelen művében éveken át gyűjtött tapasztalatainak, tekintettel hazánk társadalmi ugy mint éghajlati viszonyaira, legkivált a kisebb földbir-tokos osztály jól fölfogott anyagi érdekeit tartotta szem előtt, s mint ilyen a honi kertészkedő község figyelmét méltán kérédemeli.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és 1 egész évre 12 ftt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre ... 6 *
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: 1 egész évre 6 ftt 1 félévre ... 3 *
Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: 1 egész évre 6 ftt 1 félévre ... 3 *
Külföldi előfizetéseket a postalg meghatározott viteldij is csatolandó.

12-ik szám 1882. BUDAPEST, MÁRCZIUS 19. XXIX. évfolyam.

RÁTH GYÖRGY.

A könyvészeti kiállítás, mely az akadémia képtári termeiben szemlélhető, már azért is különösen megérdemli figyelmünket, mert nemcsak hazánk régi irodalmi munkásságát fenyesen helyezi szemünk elé, hanem azért is, mert a maga nemében a legelső. E tekintetben megelőztük a többi nemzeteket s csak épen a megnyitás előtti napokban tudtuk meg, hogy Párisban is terveznek egy hasontermesztü könyvészeti kiállítást, mely augusztus havában fog megnyitni. Kiállításunk eszméje Ráth Györgyben villant fel először, ő vitte azt keresztül számtalan nehézségek közt, övé a sikernek egész érdeme. Neve nem először jelenik meg a nagy közönség előtt, találkoztunk vele akkor is, midőn a művészház szép termei először megnyitattak s mindig, valahányszor a képzőművészet terén egy-egy új mozzanat merült föl.
Ráth György 1824-ben született Szegeden s ott végezte a liceumot, hol Horváth Czirill mint igazgató az akkori, még mindig latin világban különös súlyt fektetett a magyar nyelv tudományos művelésére. A tanulók közt önképző kör alakult s a fiatal Ráth ebben játszott kiváló szerepet, szépirodalmi dolgozataiért jutalmakat nyert, s első volt, ki a negyvenes években a még mindig deák kézikönyvekből magyar nyelven tette le a vizsgát. 1848-ban a márcziusi napok után a magyar pénzügyminis-teriumban találjuk őt, de a mint a ráczok zen-dülése terjed s önkénytesek szervezetnek elle-nök, ő is beáll a pesti önkénytesek zászlóaljába s részt vesz a hadjáratban. Az 50-es évek kez-detén Rátkai alnév alatt Karádfival (Szilágyi Sándorral) kiadja Kossuth parlamenti beszé-deit, s 1853-ban a törvénykezési pályára lépve, több e szakba vágó munkát irt, mely közül a német-magyar jogi szótár most is használatban van. Midőn az októberi dip-loma után 1861-ben gróf Apponyi György országbírónak neveztetett ki, Ráth lett az elnöki iroda főnöke, az országbírói értekez-letben ő vitte a jegyzői tisztet s tanácskozásai-ról és határozatairól forrásmunkát adott ki. Utóbb számföldötti királyi táblai bíróvá neveze-tett ki s a hétszemélyes táblánál az esküdtzék-től fölebbezett sajtópörök állandó előadója volt. Vay lelépése után az udvari kancellária folyvást bele akart szólni a törvénykezésbe; Apponyi tehát egy legfelsőbb intézkedést esz-

közölt ki, hogy minden ilyenmü rendeletek kibocsátása előtt a hétszemélyes tábla meghall-gattassék. Ez ügyek előadása szintén Ráthra bízott, kinek minden véleményében az alkot-mányosság szempontja talált kifejezést. Mun-kássága általánosan elismertett s ő fokozatosan rendes királyi táblai, majd semmitőszéki bíróvá, végre királyi táblai tanácselnökké nevezetett ki.
Mindamellett, hogy bírói hivatalos teendői idejének legnagyobb részét elfoglalták, a képző-művészetek felvirágzása hazánkban, melyek iránt különös vonzódással viseltetett, figyelmét s gondoskodását folytonosan magára vonta.

Midőn Bécsben hivataloskodott, egy ottani ro-konának képgyűjteményében megtanulta be-csülni és szeretni a művészetet; gyűjteni kezdett elébb rézmetszeteket, később képeket s plaszti-kai régiségeket s e részben sok tapintattal némi szerencsével sikerült neki az évek hosszú során oly nevezetes gyűjteményt összehozni, mely nemcsak a fővárosban a legelső a magin-gyűjtemények közt, hanem még azon idegen műértők által is, kik hazánkat meglátogatják, nevezetesnek s nagybecsűnek ismertetik el.
A képzőművészeti társulatban, mely a 60-as években csak tengődött, alelnöknek és

RÁTH GYÖRGY. Ellinger fényképe után.

választmányi elnöknek választatott meg s évenként minden szabad idejét e társulat érdekeinek szentelte. Az ő buzgóságának sikerült azon időben, midőn a társulatnak egyéb vagyona nem volt középszerű képeknél, melyekre vevő nem akadt, a városnál, a kormánynál, a közönségnél oly érdeklődést ébresztetni, hogy lehetségessé vált megszerezni a telket a sugáruton s felépíteni a művészházat s mellette a zeneakadémiát, jóformán semmiből. Ez legnagyobb részben Ráth György érdeme. Könnyű volt aztán a gáncsolóknak panaszkodni, hogy é vagy ama terem nem elég czélszerű, hogy a társulatot még teher is nyomja, s hogy ez vagy amaz másképp talán jobban intézhető volna el. Ráth megunt a folytonos szunyogcsipéseket s lemondott állásáról, de azért érdeklődése a társulat iránt meg nem szűnt s 6000 frtnyi két alapítványt tett, melyek jövedelméből a művészek díjaztatnak. Midőn Ráth a képzőművészeti társulatnak alelnöke lett, a közönség keveset érdeklődött a társulat iránt. A kiegyezés után megszűnt már azon politikai lelkesedés, mely egy ideig a társulatokban való részvétet is tüntetésül használta fel, a műkiállításokkal az akadémia második emeletén keveset gondolt a közönség, külföldi képek nem jutottak budapesti kiállításokra, belföldi vétel s megrendelés ritka volt; midőn pedig Ráth lelépett az alelnökségről, a társulatnak volt egy nagyszerű palotája, kiállításain világhírű képek jelentek meg, a társulat vagyona meg volt tisztázva s a közönség megszokta az érdeklődést a képzőművészetek iránt.

Ráth a bécsi világi kiállításnál rendezte a magyar művészi osztályt az internacionális juryben s előadója volt a Gizella-albumot, az első ilyen nagyobbról mérvű iparművészeti terméket hazánkban, melylyel a művészet s az ipar karöltve állították ki a főhercegasszonyok nászajándékát. Természetes, hogy az ily munkaerőt, mint a Ráthé, mindenütt felhasználják, ő a Deák-szobor-bizottság előadója, az akadémia archaeologiai bizottságának tagja s egy év óta az országos iparművészeti muzeum felügyelő bizottságának alelnöke, mint ilyen ő viszi ennek vezetését s felügyeletét. Ő kezdeményezte a jelen könyvészeti kiállítást is, melyet az ily vállalatoknál előforduló számtalan előre nem látott nehézségek legyőzésével nagy sikerrel tudott a közönségnek bemutatni oly országban, hol a bibliophilek száma csekély s kevés a szakmunkás, ki e feladat megoldásában segédkezett nyújthatott. Ráth maga is könyvgyűjtő, régi magyar nyomtatványainak száma gyűjteményét a magángyűjtemények közt első helyre emelte, találtatik benne több unikum, s oly példányok is, melyeket ő fedezett föl először s mutatott be a közönségnek a Könyvszemlében. A mi képtárat illeti, abban sok oly mester van képviselve jó képek által, kik az országos képtárban hiányoznak, ott látunk egy falfestményt, mely Mantegna-nak tulajdonítottatik, s Palmától, Rembrandtól, Rubenstől, mind a két Halstól, Van der Helstől, Hobbemától, Everdingentől, Van der Neertől s Ruysdale Salamontól kitűnő műveket, melyek bármely nyilvános gyűjteménynek díszére válnának. Nem kevésbé érdekesek régi vésett kövei, bronz szobrocskái, főleg pedig emlékpénzei, különösen az olasz és német renaissance idejéből.

Nagy uraink tanulhatnának tőle, miként lehet szerény eszközökkel, nagy buzgósággal, tapintatos szakismerettel s lángoló hazafisággal nagy eredményeket zaj nélkül előidézni, nem gondolva avval, vajjon az érdem elismertetik-e vagy nem?

PULSZEY FERENCZ.

UTOLSÓ VÁGY.

Ha majd értem jön a halál,
(Akármikor, készen talál.)
És nem lesz, a ki megsirat,
Attól e szív meg nem riad.

Nem kell se köny, se koszorú:
A sír lakója nem hiú.
Hol csak bogács, grom, tüske nő,
Az árok is jó pihenő.

És hogyha majd haló porom
Távol jövőben egykoron
Képezni fogja föld mezét
S kél-száll a légben szerteszét:

Hadd legyen útszélén helye,
Koldus saruját lépje be;
Csak legalább melyet takar,
Legyen minden kis rög magyar.

S hol most keletől nyugatig
Testvértelen nép lakik:
Egy nyelvet értsenek csupán:
Szép nyelvedet, magyar hazám!

REVICZKY GYULA.

IR DALOK.

— Moore Tamás «Erin»-jéből. —
Csata-dal.

Oh emlékezzetek nagy Brien királyra,
Ha tovaszállott is a hősi idő,
Zöngje dicset fönnen a dal és a hárfá,
Manonia berkén bár rég pihen ő.
Leszállt a hadcsillag, mely a csatatérre
Büszke sugarait annyiszor veté,
A véres acélon ott van azért fénye
S utat int nekünk a győzelem felé.

A természet, Erin, völgyeid, szikláid
Annyi dús viránnnyal szőtte-fonta át,
Nem akarhatá, hogy a viruló pázsit
Zsarnokoknak s nyilje bős lába-nyomat.
Oh égi szabadság, tied szívünk, lelkünk!
Mondj meg a dánoknak, ezt izenem én:
Hogysem szegényítő láncokat viseljünk,
Inkább elhullunk a harcok mezéjén.

Oh ne feledjétek, kik voltak az ősek,
Őrök dios kiséri szent emléköket,
Omló piros vérről festék a mezőket,
De meg nem hátráltak, halva — győztek!
Az a nap, mely mostan lenéz tereátok,
Látta őket halni ifjan, boldogan, —
Az elhínyó napot el ne pirítsátok
Szegényében, hogy ők haltak hasztalan.

Oh Erin emlékezz

Oh Erin emlékezz a régi napokra,
Mikor véres csatán küzdtek hőseid,
Uj koszorút fonva fenkölt homlokodra
Győztesen üzték az ellen seregeit.
Elül ment királyod, lobogója lenggett,
Vezette előre a sok lovagot,
Mikor zöld gyémántod czedá idegennek
Koronájában, hajh, még nem ragyogott.

Ha este a halászás búvánattal telve
Álmokat álmodni a tengerre száll:
A habok szétválnak, és ime előtte
Régem elfelejtett csodás város áll.
Az emlékezet is időről-időre
A napok hullámit így válaszsza szét,
S elsülyedt dicsőség felmerülő képe
Hevitse tettekre az utód szívét.

Az ir leány.

Ruhája csillog sok kővel, ékkel,
Arany gyűrűvel uja tele,
De szépségével egyik sem ér fel,
Sem aranya, sem drágaköve.

«Oh hölgyem, mondásza, az alkonyatban»
Nem félsz bolyogni így egyedül:
Ireknék szíve fényes aranyra,
Asszonyi bája tán nem hervul?»

— Nem bánt, lovag, engem, se félsz, se búgond,
Erin fia ujjal se érintne meg.
Mert szeretik bár az aranyat, asszonyt,
Százszor is jobban a becsületet!

És tova megy és arcuzlatja
Fényt hint körülötte, bárholva lép,
Mindenki szeretve, áldva fogadja,
Mert hitte Erinnek becsületét.

INCZÉDY LÁSZLÓ.

ÉZSAIÁS URAM.

ÉLETRÉ.

SZIVÓS BÉLÁTÓL.

Csodálatos férfiú volt az öreg tiszteletes
Ézsaiás uram, még pedig nemcsak «a maga
idejében», hanem az lett volna ő az időnek
bármely korszakában: az özönvíz előtt épen
ugy, mint a még csak ezután következő vil-
lamkorszakban.

De messze is terjedt hire-neve, s ép akkor
indult meg egy csapat műkedvelő zárándok a
tizenharmadik vármegyéből, az öreg ur hason-
líthatatlan szónokatait meghallgatni, csodála-
tos ruhátárát és még csodálatosabb magát bá-
mulni, midőn a halál angyala elszólította őt
Ábrahám kebelébe.

Azonban ne kezdjük végén a dolgot, hanem
annak rendje és módja szerint elől.

Haj! csak hogy könnyebb ám ezt mondani,
mint megselekedni. Hiszen akkor a jó öreg
születésén kellene kezdenünk. Mert minden
valószínűség szerint, születnie kellett neki is
valaha, daczára, hogy voltak a könnyű gondol-
kozású ifjabb nemzedék közt elegendő, kik erősen
állították, hogy ily közönséges emberi dolog az
öreggel nem történhetett meg, hanem valami
különös módon kellett e világra jönnie. Még a
komolyabbak is vitatták, hogy már a patri-
arkhakkal barátságban kellett élnie és a baby-
loni torony építésénél pallér lehetett.

Mindegy! hagyjuk a születését s más homá-
lyos kérdéseket, — hiszen ugy sem akarunk
épen életrajzot írni, — s vegyük föl a fonalat
ott, hol a mult idők köde már nem takarja.

Azonban először is mutassuk be Ézsaiás
uramat, hogy miféle szerzet volt is ő hát tulaj-
donképen?

Hát biz ő, — a mint már «tiszteletes»
ezime is mutatja, pap volt, még pedig egy alföldi
nagy kálvinista eklézsiának papja, hol emlé-
kezetet haladó idők óta, nagy buzgósággal pász-
torkodott kemény nyaku hiveinek lelki alkalmatosságai fölött.

Szemre sem volt hétköznapi jelenség: erős,
magas, csontos termet, hatalmas fej, terjedel-
mes száj és nagyságos orr. Elhullani nem akaró
sűrű haj, kikenve hajjal keményen, lesimitva a
homlokra s a szemöldökök fölött szép egyenesre
vágva. Barázdás, vihar edzett arca egészen
szórtelen, nem a borotva jóvoltából, hanem a
himlő hajdani garázdálkodásától, mi a jó öre-
get a borotválkozás unalmaitól egyszer-min-
denkorra fölmentette. Széles, öblös mellében
tömerdek hang lakott, mely a Básán bikáját
megszegényítette s a nemaeani orszlánt elnémi-
telte volna.

Buzsájtja bármely iparmuzeumban uni-
kum gyanánt szerepelhetett. Azt látván, minden
szabó elállíthatott; mert e különben élénk
fantságnál honpolgárok legleleményesebbike
sem lett volna képes ily bámulatos szabászati
művet készíteni; a mai gyáros pedig menten
bámulatossá lett volna bámulatában: hogy
tarthat szövet annyi ideig, mint e díszes hábi-
ty, melyen minden jel annak hihetetlen ő-
s regényét tanúsította. Méltó kollegája volt eme
tisztes hába-patriarkhának a csodás, szegletes

orru varju-csizmapár, melyet csak a mai esz-
madiák dédösei láthattak inas korukban, s mely
vasárnaponkint hájat igen, de szubczok soha
életében nem látott. Azonban legföltűnőbb volt
a bal vállra — madzag segedelmével, kaczagány
módra fölakasztott csodálatos kis portéka, mit
Ézsaiás uram valamelyik külföldi egyetemről
hozott diák korában. Akkor még kabát gyanánt
szerepelt, de most már mellénynek is kicsi lett
volna, minél fogva kaczagányúá léptettetett elő.

A koronáját pedig mind eme tisztes régi-
ségeknek, egy bámulatos formájú kis sipka
képezte, mely a fejbut legtetéjén ült, s minden
létező és nem létező szint nélkülözött volna nyil-
ván elárulta, hogy a kis kaczagányának kortársá
és lejtéstvére.

Ezekhez járult még egy czérnával megesa-
vart esutorájú cseréppipa, egy roppant nagyságu
kék zsebkeendő, s előttünk áll Ézsaiás uram, a
mint hétköznapiokon óraszámra nézegetett ki
kerítésén, vagy sétálgatott a piacon fel s alá,
keresvén valami beszélgető társat, állígtatván
meg egymásután egy kis ujságért az átutazó
idegen kocsiat, vagy olvasgatván szobájában
kedves klasszikusait.

Tudománya roppant volt, mert megtanult
minden lehetőt, kivált a minék semmi haszna
sem volt.

Fiatl korában, bejárta a tudomány azon
korbeli minden híres forrását, Tigrinum, Ultra-
jectum, Lugdunum-Batavorum és több eféle ő-
mzsa-tanyákat. Beutazta Italiát, Galliát, Hispá-
niát, Germániát, Britanniát, természetesen csak
apostoli alkalmatosságon, s hozott haza annyi
tudományt, hogy holmi kisebb univerzitásnak
sok is lett volna egyszerre.

Tudott héber, khaldeai, sziriai, görög és
latin nyelven, — négy-öt olyan nyelvet, a me-
lyen beszélni is szokás, nem említve, — könyv
nélkül tudta az antik írókat, a bibliát, s a szent-
atyák iratait. A görög heroszokot úgy ismerte
egytől-egyig, mintha ott harcolt volna velük
Troja falai alatt. Didót mintha csak ő szöktette
meg Afrikába. Hát még a Horatiusok,
Curatiusok, Decius Mus: mintha kereszt komája
lett volna mindegyiknek.

A régi assyriai, persa, egyiptomi királyok,
aztán Dávid, meg Semiramis, a patriarkhák, a
pusztában sáskával élő próféták! Mindazon
dolgokat, melyek e felsorolt és még más jeles
férfiakkal valaha estenek, az öreg sokkal részle-
tesebben és hűbben el tudta beszélni, mint az
illetők maguk.

A mi pedig az apostolokat illeti, no már
azt senki sem hitte volna, hogy Ézsaiás uram
együtt ne járt volna velük térítési utjaikon, s ő
ne vitte volna el személyesen, gyalog, a thessza-
lónikabéliekhez és galatákhöz intézett I-ső, II-ik
és III-ik levelet. Ha pedig Origines, Tertullia-
nas, Euzébius, Papias s a többi egyházi atyák-
ról emlékezzet, arra a hiedelemre kellett jönni,
hogy valamennyivel egyszerre volt csibét rakó
gyerek.

A szent földnek minden zegét-zugát tökele-
tesen ismerte. Nem volt az a patak vagy domb,
mely tudományá elől elrejtőzhetett volna; ő
felkutatta s irgalom nélkül prédikációiba
szötte. Tudta a folyó vizek, tavak szélét, hosz-
sát, mélységét, a hegyek magasságát, melyik
hány singes volt; s ha a Libanon czedrusaiból
csak egyet kivágtak volna is: a hiányt rögtön
észre vette volna.

Mind a kis ujjában volt Ézsaiás uramnak
a mi tudomány. A Salamon templomának minden
porcizikáját, az utolsó lécszegig ismerte,
tudta, melyik oszlop micsoda kőből volt, hány
ajtó volt sittim-, hány pedig róza- vagy czedrus-
fából? Utasítása szerint ugy el lehetett volna
készíteni a frigyládát, hogy a léviták sem tud-

ták volna megkülönböztetni az eredetétől; a
bárkát pedig akármelyik paraszt ács ugy meg-
tudta volna megárazata után csinálni, hogy Noé
maga sem különbözn.

De nem is hevertette parlagon Ézsaiás
uram hasonmú roppant tudományát, azzal
tartott, hogy: «ne rejsztek véka alá a világos-
ságot». Hát nem is rejtette, hanem lobogtatta,
hosszu évtizedeken keresztül, hiveinek nagy
lelki épülésére, elannyira, hogy az öregek jobban
tudták már a járást Palesztinában és a szomszéd
tartományokban, mint a saját határjukban, s a
héroszok tetteit csak ugy ismerték, mint Becs-
kereki vagy Zöld Marci viselt dolgait.

Mert nem kell gondolni, hogy az öreg
szükkeblűen csak az ő- és új-testamentomra
szorított volna. Távolról sem! Csak ugy szere-
peltek az ő híres prédikációiban Hektor, Ajax,
Eudymion és Odyszeus, mint akár Lukács evan-
geliuma maga; eredeti nyelven idézett a klasszi-
kusokból, mindenkor alaposan megmagyaráz-
ván: melyik szó mit tesz, melyik van genitivus-
ban vagy dativusban, és ha ott van, mért van
ott, melyik szó kívánja oda? ha pedig nincs
ott, miért nincs ott? A minék mind rengeteg
hasznát veszi a szántóvető ember.

Nagyszerűek is voltak az öreg ur prédiká-
ciói; ezekhez hasonlót ugyan semmiféle nem-
zet irodalma föl nem mutat. Nemcsak a tartal-
om tette pedig e beszédek oly páratlanokká,
hanem főképp ama jeles szónoklati figurák, em-
berdlatok és cseleghatások, melyeket még ember
se nem hallott, sem soha ki nem fundált ő
előtte.

Ha Sára nevé halott «érkezett», ezen szer-
felett kapott Ézsaiás uram, mert ez alkalomra
egy általa igen kedvelt prédikációja volt kész-
letben, melyet ugyan már számtalan Sára felett
elmondott vala, de azért adandó alkalommal, a
világért el nem hagyott volna.

«Ezen szomoró halotti alkalommal, rövid
halotti elmélkedést tartandok (eltartott legalább
is két óráig) a megszomorodott szívűek vigasz-
talá-sára! a felvett szent igék megmagyarázá-
sára! a sem-hideg-sem-melegek felbuzdítá-sára!
a régulatlanok megrégulázá-sára! a hámból
kirugdosók megzabolázá-sára! a zugolódók le-
csillapítá-sára! a békételenkedők megnyugaszta-
lá-sára! lelki lustálkodók noszogtatá-sára!
a nyáj körül settenkedő, sompolygó farka-
sok megriasztá-sára! a hűbelebalázskodók meg-
csihitá-sára! sok kemény nyakaknak megigá-
zá-sára! bizony nem egy-két itt is ülő elbi-
zakodottaknak nagy megszompolódá-sára!
Nagy sok halgatag tévelygéseknek kikorrigálá-
sára! gyökerestől való kireparálá-sára! Mind-
nyájotoknak pedig oktatá-sára! tanítá-sára! ho-
mályos elmétek megvilágosítá-sára!»

E sokat ígérő és valójában sokat is adó
predikációt, lehető legalacsonyabb hangján
szokta Ézsaiás uram elduruzsolni, csak mikor a
«sára» szótaghoz ért, akkor kiáltott föl rettentő
hangjának teljes erejével, hogy csakugy rezgett
bele a templom, a mi a hatást természetesen
nem kis mértékben emelte.

A hosszu-pályi születésű 100 éves asszony
fölött mondott prédikációja sem volt alább
való. Midőn a halálbíró (funerátor) bejelenti az
öreg asszony halálát, Ézsaiás uram rendkívül
megilletődik s azt mondja:

— Ejnye de bolond! no e már csak bol-
lond! de bizony csak csupa bolond!

A jámbor halálbíró elképedve néz szélylyel,
hogy ki hát a bolond, mert Ézsaiás uram, nagy
fejesóvála csak egyre hajítja hogy: e már mégis
bolond.

— Kicsoda bolond, tiszteletes uram? —
kérdi végre a megörökönyödött ember.

— Én nem, kis fiam — mond az öreg —

még te sem, hanem az, hogy épen holnap lett
volna ez a jámbor keresztény asszony atyánkfia
100 esztendő; még csak egy nap híjja volt,
mért nem tudta már megvárni. Ejnye de nagy
kár! No, hanem azért majd eltemessük.

Mondott is az öreg egy oly prédikációt, a
mely hosszúságra épen arányban volt a halott
életpályájával, tartalma pedig annak fölsorolá-
sából állott, hogy kik éltek az ő-testamentom-
ban hosszu idők, hogy haltak meg mégis
végezetre, Mithridates hogy hozzá szokott a mé-
reghez, s mégis meghalt, mert az első elől érez
alá lehet menekülni, de a halál elől senki sem
rejtőzhetik el; azután jött egy sereg egészségt-
tani szabály, utána Nabukodonozor, Tiglétpi-
lesszár és más hatalmas uralkodók, kik azért
hogy császárok voltak, mégis csak meghaltak.
Végre nagy kerülő után visszatért a halotthoz,
elmagasztalta annak minden jó tulajdonságait,
kiemelvén azon érdemét, hogy egy nap híjján
100 esztendeig birt a halál cselvetéséi elől ki-
térni, s e hatalmas verssel fejezte be beszédét:

Azért élt vala pedig oly hosszu éveket,
Mert Hosszu-Pályában született!

E megoldás aztán tetszett, még tíz esz-
tendő mulva is emlegették.

Hát még mikor meghalt az az igen vén
ember, a ki Ézsaiás uramat hajdan, mint fuva-
ros, oda hozta iskola-rektornak (mert először az
volt). Midőn ennek az elparentálására került a
sor, Mathuzalemről sem emlékezett, hanem
elkezdett a görög és római hősről beszélni,
Ilium ostromától egész Julius Caesarig, el-
mondta, melyik milyen fegyverzetű volt, me-
lyiknek volt ékes lábvasa, melyik harcolt
sisakban vagy a nélkül, melyik volt legfutó-
sabb, melyik vetette legjobban a dárdát, s mi-
kor mindezeket alaposan elmagyarázta, arra a
következtetésre jutott, hogy mégis csak Hektor
volt a legkeményebb vitéz. Ez örvendetes ered-
ményt aztán megragadván, rögtön a halottra
fordította ezen módon:

Aztat nevezem én igazán Hektornak,
A ki engem ide elhoza rektornak!

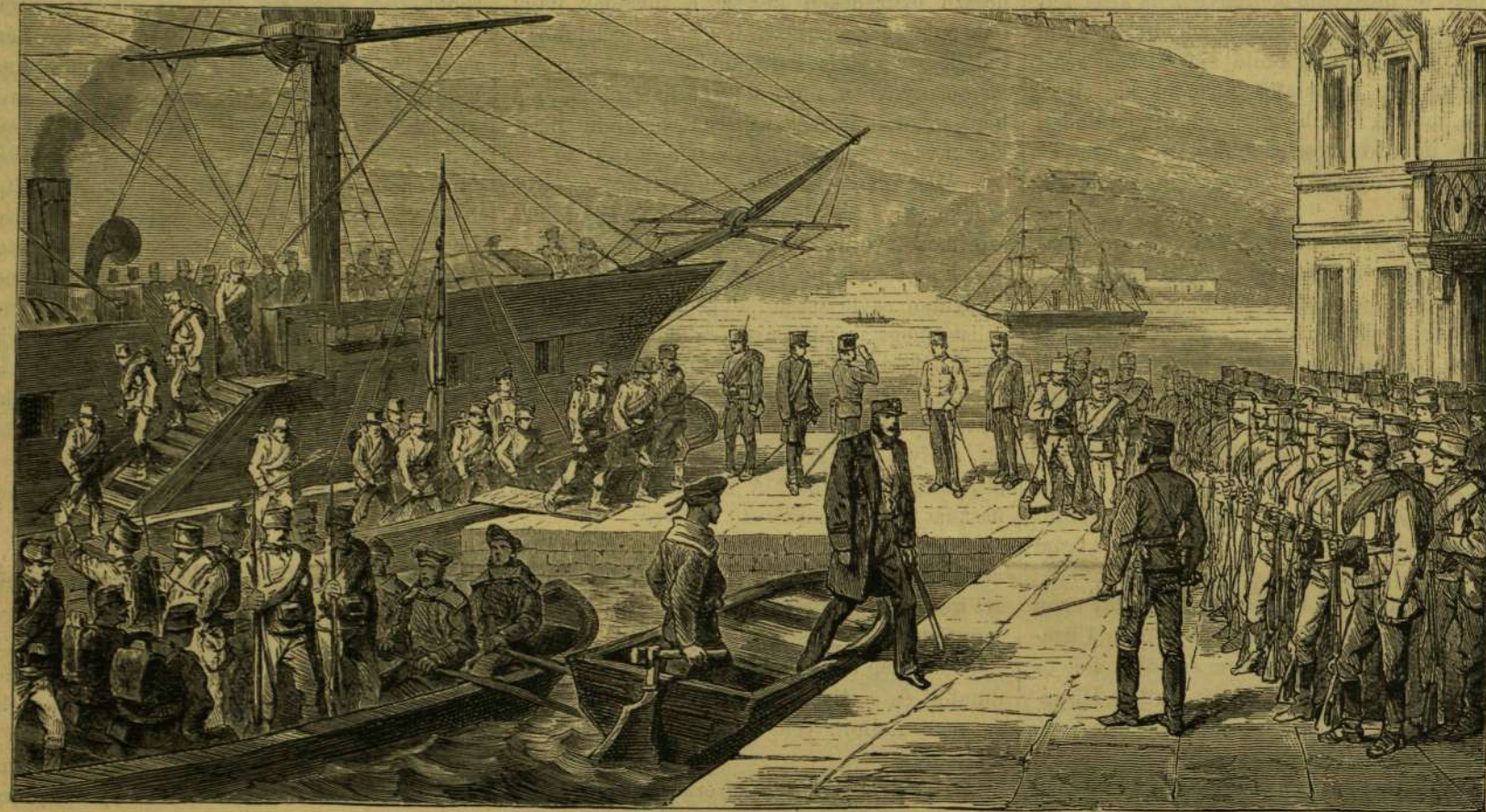
Ilyen e ezekhez hasonló szónoklati ter-
mékekkel ékeskedett Ézsaiás uram, melyek az
ő híre-nevét messze földre elterjesztették, s
melyeknek furfangos szerkezetéhez méltó volt az
előadás is, kivált nyári, meleg időben, midőn a
híveket a sok hérosz kezdette Morpheus kar-
jaiba csalogatni. Mihelyt ezt észre vette Ézsaiás
uram, azonnal elkezdte orszláni hangját
lassanként lejjebb szállítani, míg lért legesen-
esebb, valami óriási méh dongással hasonló
hangjára, mely valami bűvös, altató erővel
birt. A hatás csakhamar mutatkozott is, s a hi-
ve egy része édesed meg szunyókálásba merült.
Csak egy leste az öreg: ekkor hirtelen felcsapta
hangját s mint egy behemót, iszonyu nagyot
kiáltott: «Serkenjétek, mert olyanok lesztek,
mint az Ákháb zsákja!» Bezzeg lett is serkenés,
ugy, hogy a felrémült hívek, ijedtükben majd ki-
hullottak a khorusból. Ézsaiás uramnak pedig
lőn nagy gyönyörűsége.

(Folytatása következik.)

VIKTÓRIA ANGOL KIRÁLYNŐ.

Anglia királynője, a valaha elt alkotmá-
nyos uralkodók egyik legalkotmányosabbika,
népeinek, s annak a roppant birodalomnak —
melynek határai közt a nap igazán soha sem
megy le, mint egykor II. Fülöp spanyol király
dicsekedve mondta a magáérol, — szeretett és
tisztelet királynője, a napokban ismételve ki volt
téve annak a mindig örült és még zsarnokok
ellen is igazolhatatlan merényletnek, hogy egy
alattvalója fegyvert emelt életére. A királyok
gondviselése mindannyiszor s most is megü-
-

A DÉL-DALMÁCZIAI FÖLKEELÉS.

PARTRASZÁLLÓ KATONACSAPATOK GRAVOZÁBAN.

ÉLELEMSZÁLLÍTÓ OSZPAT MEGTÁMADTATÁSA A FÖLKEELŐK ÁLTAL.

sitotta ugyan a merényletet s népei millióinak, sőt az egész művelt világnak méltó szörnyűködése elégtételt nyújt a megtámadott koronás főnek, de a merény azért nem kevésbé megdöbbentő tény marad, — s gyászosan végződhett volna Angliára, halálosan ama nemes nőre nézve, ki annak tárgya volt.

Viktória, magánéletében, a nő — a feleség — az anya összes erényeivel ritka mértékben ékeskedik; hű, gondos, nemes szívű, fenkölt érzelmű, jótékony s magas műveltségű; mint királynő, mondtuk már, a valaha élt alkotmányos uralkodók egyik legalkotmányosabbika's az a részben oly kényes és érzékeny Angliában sem esett soha kifogás alá. Miniszterei mindig a valódi parlamenti többség jelöltjei; maga a kormányzatba soha sem elegendik; s még mikor egy hón szerezett s valóban magas szellemű, nagyszű és jellemes férj, Albert herceg, a Prince-Consort, állt is oldala

VIKTÓRIA ANGOL KIRÁLYNŐ.

mellett: érette sem tett soha kivételt az angol törvény és alkotmány ama szabálya alól, hogy a koronás fő kizárólag parlamenti miniszterei által tartozik kormányoztatni országait.

III. György hatvan évig ült az angol trónon (1760—1820). Idősb fia IV. György követte őt az uralkodásban (1821—1830.), ki utód nélkül maradván, helyét öccse, a már akkor 65 éves IV. Vilmos foglalta el. Neki sem maradt törvényes gyermeke; s az angol királyi családban egy férfi sem volt. III. György negyedik s utolsó fia, mint kenti herceg halt meg 1820. június 20-án, egyetlen leánykát, az 1819. május hó 24-ikén született Viktória-Alexandrinát hagyva hátra. Ez volt a királyi család utolsó sarjadéka, kire gyermektelen nagybátyja után Nagy-Britannia trónja nézett. IV. Vilmos 1837-ben június 20-án halt meg s helyére az akkor 18 éves Viktória lön Anglia királyává. A kormányon akkor a Melbourne elnöklete alatti whig-miniszterium ült. S a fiatal uralkodónő, az előtte egyénileg is rokonszenves miniszterelnököt teljes bi-

MAC-LEAN MERÉNYLETE VIKTÓRIA ANGOL KIRÁLYNŐ ELLEN 1882. MÁRCZIUS 2-ÁN.

össze, s együtt vándorolnak szerteszét az országban; hosszabb ideig nem telepedhetnek meg, mert nem tűrik meg őket egy helyen. A mint a kurubaruk valahol letelepednek, első dolguk összetakolt viskójuk körül egy kis földet fölászni, bevetik s megművelik; aratás után tovább állnak. Az esős évszakban a barlangokba és a hegyhasadékokba vonulnak; ilyenkor gyökerekkel, csuszó-mászó férgekkel s majomhussal élnek. Ruházatuk nincs, csupán a kókuszfa hárásával nagy leveleket kötnek derekukra.

E szegény teremteséknél a házassági szertartás csak annyiból áll, hogy az asszony üveggyöngyöket kap férjétől ajándékba; ez a fényes nyakék a megkülönböztetése az asszonyoknak a leányoktól. A kis gyermekek sorsa a legszánandóbb a mit csak képzelni lehet; a szülők már születésüktől kezdve szoktatják őket keserves állapotokhoz. A szülés után való nap az asszony már fölkel, s férjével együtt elmegy az erdőbe gyökereket és gyümölcsöket keresni táplálkozásukra, s bambusz-nádat hozni, miből csinos kosarakat és gyékényeket fonnak, s egy kevés ételnemüért eladják.

A gyermeket elmenetelő előtt az anya megszojgatja, egy mély lyukat vájnak a földbe, azt mohával és puha zöld füvekkel kibélelik, az újszülöttet bele teszik, s levelekkel fedik be, melyen keresztül a lég szabadon járhat, — néha egész estig így hagyják a gyermeket, nem szívtelenségből, hanem kényszerűségből, ha élelmük keresésére távolabb kell menni. Gyakran megtörténik, hogy az anya este az üreget üresen találja, egy hiéna vagy sakál elvitte gyermekét.

Ha a gyermek megél, tíz napos korában már az anyatejnél tartalmasabb étellel táplálják; egy hónapos korban elválasztják, s gyökerekből készített főzetekkel és gyümölcsössel táplálják; míg nem tud járni, addig a földbe vájt üreg a bölcsője. Ha meghal a gyermek: egy kis homok és néhány darab kő takarja be; s bölcsője egyszerű smind temetője lesz.

Indiában milliókra megy az ilyen vándor népek száma.

Az angol kormány, mely már egy századnál több óta ur Indiában, semmit nem tett ennyi nyomor enyhítésére. Sőt az angol adót akart vetni a kurubarukra. Nincs semmi birtokuk, nem is lehet semmijök, a többi kasztok visszatartják őket, s felláznának, ha a művelődést terjesztő angol kormány pártolná őket, vagy birtokjogot adna nekik.

A rhodiák is a számkivettettekhez tartoznak, ez a népfaj nagyon hasonlít a mi vándor cigányainkhoz, az asszonyok szerencsét mondanak, lopnak, hazudnak s megeszik a döglött állatok húsát; a gyermekeket korán kezdik hazugságra s lopásra tanítani; minél furfangosabb család valamelyik, annál nagyobb dicsőség. — Semmi vallásfekezethez nem tartoznak; az ország szokásait s a hinduk vallásos szertartásait nem veszik számba, — ez okból éppen úgy utálják őket mint a páriákat és a tisztátalan állatokat.

Ceylon hajdani lakosságának a maradványai, a tota-rodák, szintén ki vannak taszítva a többi kasztoktól, annyira, hogy még a tisztátalanoknak tartott rhodiák is beesteleneknek tartják velök érintkezni. A keleti tartományok rengeteg erdeiben tartózkodnak, gyümölcsökkel és gyökerekkel élnek, a ragadozó vad állatok pusztításáért kapnak egy kevés pénzt, s ebből tengetik nyomorult életüket. Ők is a Bráhma vallását követik, s bele nyugosznak sorsukba.

A hinduk közt az alsóbbrendű kasztok öngyilkosság által rég véget vetettek volna szenvedéseiknek, ha azt nem hinnék, hogy az öngyilkosok lelke a tisztátalan állatokba száll,

s csak ezred évek múlva fokozatos átváltozás útján juthat arra a boldogságra, hogy szabad embernek születik.

Tehát a páriák, bármily irtózatok is helyzetők, még sem lesznek öngyilkosok; de nem félnék a haláltól, sőt örömmel néznek elébe, mert a bráhmínok elhittették velök, hogy természetesen haláluk által hamarabb születnek újja magasabb fokú állásra.

A hinduk úgy tekintik az ő számos kasztjokat, mint az osztályozás természetes eredményét.

Ne csodáljuk tehát, hogy az éhség idejében, midőn a rizs-termes nem ütött jól ki, oly közönyösen veszik, ha véreik ezerevel pusztulnak el; akár hány lefekszik egy fa árnyékába, s nyugodtan várja a halált, — e nagy megszabadítót, mely által új és jobb életre, azaz egy felsőbb kasztba való újjászületésre számíthatnak.

Az állatok iránti kegyelet egész Indiában mindenütt egyforma; — hogy mernék azokat bántani? hiszen ki tudja, melyik ősiük lelke van bennök? — A hinduk még arra is ügyelnek, hogy lábokkal egy fergest se tapossanak el.

ELMERÜLVE.

Az európaiakat, kik időtöltésből s kedvtelésből vadásznak, s raká-ra lövik az ártatlan madarakat — kegyetlen embereknek tartják.

Buddha, a nagy reformátor igyekezett a bráhmínok ősi vallását megtisztítani mindazon neveléses szertartásoktól, melyeket a papok kigondoltak arra, hogy az embereket butításuk és elnyomják. A Buddha vallása három fő szabályból áll:

1. A rossztól való tartózkodás.

2. Az erény gyakorlása.

3. A szenvedélyek leküzdése.

A bölcsesség tudománya legyen az emberi élet fő elve, mert ezáltal szakítja meg a lankere mért vándorlás folyamatát, így juthat a nirvánába, hol végtelen boldogság vár reá — ha a földi élet tisztátalanságait leveti magáról.

A bölcsesség tudománya megszerzésének hét módja van: Az elmélkedés, — a lelki nyugalom, — egyforma kedély, — közönység minden iránt, mert a mindennel való melegegdedést ez a közönység szüli, — az érzékek visszafojtása, — az igazság keresése és a jó utáni folytonos törekvés. A mint látjuk, ez is csak a Védák és a

Manu törvényeinek a lényege. A Buddha reformja abban áll, hogy ő egyszerűsítette és népszerűsítette azokat az elveket, melyeknek ismerete egész addig csak a legfőbb kasztok kizárólagos előjoga volt.

ELMERÜLVE.

Még a kalapját se tette le, de még a nyakára kötött vastag kendőt sem ért rá levenni, annyira hajította a vágy, hogy elővegye íróasztalját s a palavesszővel rá varázsolja azokat az ákombákom betűket, a melyek olyan furcsák, hogy nem szólnak és mégis beszélnek, csak tudja az ember úgy rakni őket egymás sorjába, a hogy dukál.

A kis genrekép, melyet ezuttal bemutatunk, igen ügyesen tünteti föl az írásheli föladatához kedvelve fogott s abban egészen elmerült gyermek. Minden figyelmé, egész lelke ott van azon a táblán s abban a vígyázva mozgatott íróvesszőben, mely alatt apránként megnövekednek a betűsorok. Semmi nem érdekli most egyéb, még az oszonna sem, s ha most kilopnák zsebéből az almát, még tán ha észrevenné sem hagyná félbe munkáját miatta, míg le nem irta az utolsó betűt is, melynek alakja ott van már a kis agyában és csak sorára vár, hogy az is feltűnjék fehér nyurga vonásaival a fekete lapon.

EGYVELEG.

* Az uhlánusok neve egy tatár hadvezértől ered, ki körülbelül 300 évvel ezelőtt néhány ezer harczossal sietett a litván herceg meghívására ennek országába segítségére s az után itt hadseregével letelepedett. Utódaik már külön telepeket képeztek Lengyelországban s nagy részüket megmaradt még a mult századig mohamedán hitében. Ekkor már híres harczosok voltak s idegen fejedelmek zsoldjába is szegődtek. Nagy Frigyes 1745-ben alkotott uhlánus-ezredet, míg az osztrák hadseregben az első ezred 1784-ben jött létre s maig is fennáll.

* Edison most az északi sarkhoz jutás problémájával foglalkozik s tervét közölte Hovgaard hadnaggyal, ki részt vett a Nordenskjöld expedíciójában. 500 láb hosszú, 50 láb széles és 50 láb magas szánkát készít, mely egyuttal bárka gyanánt haladhason a vizen. Ha a kutatók hajón már tovább nem mehetnek, e szánkán mennének tovább a sark felé. Hovgaard azon nézetben van, hogy a Ferencz-József földön túl kell lenni egy szárazföldnek, mely a sarkon keresztül hatolva az atlanti oceánál érintkezik.

* Bombayban (Indiában) iparművészeti muzeumot és képtárat alapítanak s ez alkalommal a hindu írók nagyobb társadalmi mozgalmat indítottak meg más hasonló gyűjtemények alakítására, kiemelve, hogy az ind művészet s műpar legszebb tárgyait eddig európai és amerikai gyűjteményekbe vitték s félni lehet, hogy rövid idő múlva ott már kevés marad.

* A szobafalak festésére az amerikai festők több sajátosság kísérletet tettek. A bostoni festők klubja sötét eszokoládé színtől felfelé egész halvány narancsig több színt mutat, közepén élénk veres, s a boltozat égék szín. New-Yorkban egy festő a llerjének falai sötétzöld alaplóból felfelé halvány sárgáig vannak mázolja s közben-közben díszítésül török alakok.

* A méhek is lehetnek alkalmatlan állatok. Amerikai lapok írják, hogy egy pennsylvaniai faluban mintegy 130 köpi lakói, mivel a rossz időjárás élelmüket megnehezítette, az édességek keresése végett a házakba és boltokba öngönlöttek be. Különösen nagy számmal toltak egy konyhába, hol egész hétig maradtak s annyira elszárták az ajtókat, hogy a család tagjainak az ablakokon kellett kimenekülni. A gyümölcsöket és más holmit teljesen felfalták s az utcán járó embereket megszurkálták.

KONSTANTINOVICS MIKLÓS OROSZ NAGYHERCEG ÉS 1879. ÉVI UTAZÁSA.

A «Vasárnapi Ujság» egy korábbi számában ismertettük az orosz dinasztia két igen érdekes alakját: Konstantin nagyherceget, a megölt czár fivérét, kit sokan azzal gyanúsítanak, hogy a nihilisták titkos feje, és fiát, a kalandjairól annyira ismeretessé vált Miklós nagyherceget.

Ez utóbbitől most néhány igen érdekes adatot nyertünk *Ramsender* hindu tudóstól, kinek Szko-belevről szóló cikkét lapunk két hét előtti számában közöltük s ki Miklós nagyhercegnak, középázsiai utjában, ép úgy adjutánsa, titkára volt, mint a tekerurkománok elleni expedícióban Szko-belevnek.

Az érintett cikk kapcsán a következőket írja nekünk *Ramsender*:

«Nagyherceg létre *Miklós* igen sokat tett és dolgozott, ha nem annyit is, a mennyit egy szakszerű tudóstól várunk. Gondosan átkutatatta az Amu-Darja (tavak nagybátyja) vidékét Badakhsan (Kulab) határától egész az Aral-tóig, és pedig a folyó mind a két oldalán. Uti programja több mint fele részében végre van hajtva. Hátra már csak az Aral-tó és Szamara közti vidék fölkuatása van, abból a czélból, hogy megállapítható legyen, miszerint a Volgát Szamarával, illetőleg az Aral-tóval, és így Ázsia közepével csatorna által összekötni lehetséges.

«E föltevésre *Grigorjev* jutott legelőbb, a ki nagyban dolgozik is kivitelén, mely azonban még nem lépett ki a theoria stádiumából.

«Miklós nagyherceg munkáját az ő középázsiai expedíciójáról helytelenül említi úgy, mint a mely megjelent ugyan, de a szerző nevének elhagyásával. Biztosan állíthatom, hogy ez a munka nem jelent meg, rendezve sincs még, noha a nagyherceg sok igen becses anyagot gyűjtött Közép-Ázsiáról.

«A nagyherceg büszke, önérzetes föllépésű ember. Ez teszi leginkább szentpétervári ellenségeit oly elkeseredetteké ellene. Miklós nagyherceg tanult, művelt ember, határozottan a legképzettebb az egész czári családban s ő tudja ezt és értelmi fölynye tudatában gyakran igen is elvetőleg bánta a császári család értelmileg nála alantabb álló tagjaival. Persze ezt a sokszor kicsinylő modort nem veszik tőle jó néven s nem egyszer keserülttek már meg vele büszkeségét, önérzetét, melyet önhittségnek tartanak.

«Ha a nagyherceg egyszerű polgárember fiának születik, a legjámórabban, legtisztességesebb emberei közé tartozott volna a világnak. Szerencsétlenségére nagyhercegné született, egy oly udvar légkörében, mely minden izében korumpálva van s mely abban keresi saját biztosítását, hogy a nagyok gyengéinek hizeleg, szenvedélyeinek tápot ad. Miklós ellen pedig még fokozottabb mértékben vetette ki halóját az udvaroztat-sereg, úgy hogy a botrányokat elkerülni ilyen alkalmosszerű társaságban csaknem lehetetlen volt. Egyébiránt a felvilág hőmeivel való galant viszonyai kissé túlozva is vannak, s nem egyszer tette az ellene ingerült hangulat bűnbakká mások hibáit is. Annyi áll, hogy az atyjával való meghasonlást szintén ily természetű kaland idézte elő kezdetben, s ennek volt következtése az, hogy a fiatal nagyherceget beosztották Kaufmann tábornoknak Khiva és Orenburg elleni expedíciójához, s ugyanily kaland hozta összezütkésbe a Szaszszults Vera által később megsebesített Treprov rendőrökkel fiával.»

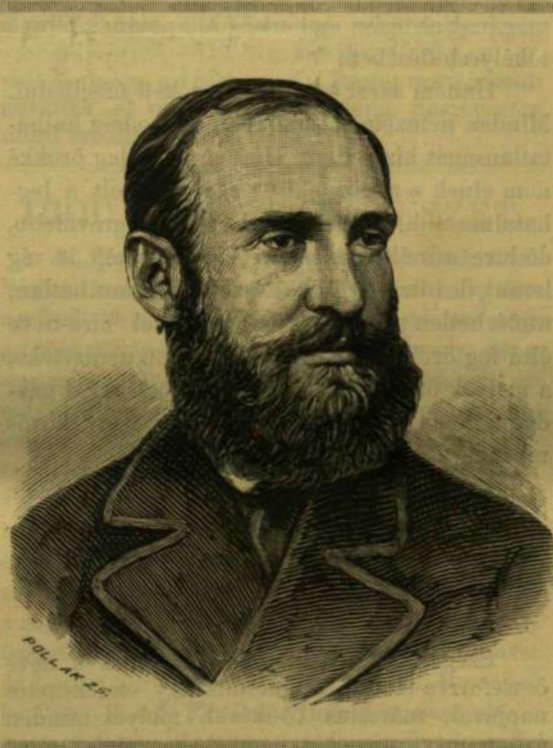
II. Sándor czár halála után Miklós nagyherceg a merényletben való részvétel gyanuja miatt szakított az udvarral s Turkesztánban Szamarkandot választotta tartózkodása helyéül.

Miklós nagyherceg 1879-ki expedíciója igen érdekes volt. Erre vonatkozólag *Ramsender* a következőket közli velünk:

Miklós nagyherceg utazása 1879-ben.

Szamarából indultak el július 14-én. *Miklós* nagyherceg kíséretében volt *Rosztovceov* gróf, a nagyherceg főudvarmestere, s *Ramsender*, mint a keleti régészeti dolgok tanulmányozásával megbízott attaché. *Ivanovics Lunkevics* ezredes, mint titkár; két mérnök: *Liponov* és *Szokolovszky*; két művész: *Szimakov* és *Kharazin*, *Sarokin* botanikus, *Musketov* geolog (Szamarkand és Termez között), *Kraitschmer* tiszt fölvigyzó, egy kozák zászlóalj és tolmácsok. Amu-Darja számára ott voltak még *Zubov* és *Szavencov* tengerészisztek, kik Amu-Darja torkolatától a Hazreti Imamig a víz mélységéről teljesítették fölméréseket.

Orenburgból Taskendig nem fordult elő utunkban semmi érdekes. Átment az expedíció az Orszkon, a Karakum sivatagon, Perovszkaja erődön, s megérkezett Kazalinszkba. Innen Turkesztan, Dsemkend és Taskendbe ment. Itt (Taskendben) 10 napig maradtak, meglátogatták a keleti hatóságokat, hogy a beutazandó vidékről információt szerezzenek. Taskendből *Khokand* és Margilánba mentek és négy nap mulva visszatértek Taskendbe; ez csefögős volt, hogy *Abdurrahman* a mostani afghan emirt) tévutra vezessék. Taskendből Csinazba

KONSTANTINOVICS MIKLÓS NAGYHERCEG.

Tadovszky Feodor szamarai fényképész fölvétele után.

és Szamarkandba mentek két nap alatt. Eddig nem volt semmi nehézség. Orenburgtól Szamarkandig 16 nap alatt lehet eljutni postán.

Szamarkandnál kezdődik a tulajdonképi karaván-utazás. Itt két hétig maradtak, gyűjtve régi pénzeket, régi kéziratokat. Tamerlan könyvtárából 10 darab ilyen könyvet találtak, régi pénzeket pedig a görög időkől. Innen *Sehrszebze* ment a nagyherceg, hogy ott bejárja azon embereit, kik elmentek Karsiba, hol a bokharai nagy emirt meglátogatták. Nyolcz személyt együtt, kiket az emir gazdagon megajándékozott, daczára, hogy a nagyherceg megtiltá az ajándékok elfogadását. Az ajándékot (lovakat, sálokat, drágaköveket) elfogadott emberek közül néhányat vissza is küldött Oroszországba. Kunkurjánban találkoztak a nagyherceggel, a ki vadászott az alatt, míg ezek az emirnél voltak. Termezbe együtt mentek, hol a szép romokat megnézték. Miaz híres görög-arab izlésű romjait is utba ejtették.

Termezben meglátogatták Gulgulah, Patahisszar várost. Innen a nagyherceg visszaküldé elégedetlen embereit az Amu-Darján hazájukba. Innen szárazföldön a Kabadiába mentek; három napig maradtak a termékeny szép vidéken, vadászta, s görög és szamszkrit fölíratu pénzeket találtak. A Kafirinagan folyó (Amu-Darja egyik ága) mentén tovább Kurgan Tube-be mentek, mely fekszik a Vaks folyó mellett s Karategin és Bedekhsan között határt ké-

pez. Itt turkománokat ültettek csolnakokra és úgy küldötték Takhta-Khuatig, hol a Vaks folyó az Amu-Darjába szakad; maguk ide lóhatón mentek. Takhta-Khuatban aranybánya is van.

Itt *Ramsender* der Kunduzba ment élélmiszerek vétele végett. Kirándulást tett Kulabba, hol lapis lazulit vett igen olcsón. Takhta-Khuatból lovaikat szárazföldön küldötték a parton, hogy őket kövessék. Tíz hajójuk volt, mindegyiken 30 személy.

Visszatértek a folyón Patahisszar és Sirabadba. Innen Kilifbe mentek. Ez a karavánok leglátogatottabb útja Karsi és Balkh között. Három nap maradtak itt, meglátogatta a nagyserum alabástrom-bányákat és régi romokat. Kilifből Narazinba mentek, az Amu-Darja jobb partján.

Kerkibe, az Amu-Darja bal partjára mentek, hol három napig időztek. Itt a folyó két partja művelt, szép, zöld, tele van viruló növényzettel. Csarsu volt a második állomás, hol hét nap maradtak. A nagyherceg meglátogatta a Ketan Taurit, a bokharai emirt fiát, a ki ott kormányzó volt; aztán Kabakluba ment hajón, míg *Ramsender* turkomán ruhában 120 tekerurkománal, aggszakújtól kísérvé, Merv felé ment, hogy az Amu-Darja régi medrét megtse-kintse. Akkudunkba ért első nap. Dagycseken volt két nap s itt az Amu-Darja régi medrébe jutott. Öt nap alatt *Kabakluba* ment, hol a nagyherceggel találkozott. Ez (Kabaku) a határváros Khiva és Bokhara között. Itt nem csekély meglepetés érte őket. A visszaküldött emberek azt híresztelték, hogy a nagyherceg a tekerurkománok kezébe esett. Kozákok mentek tehát fölkeresni a nagyherceget, kivel találkozvas, ez felvilágosítá őket, hogy mende-monda az egész.

Kabaklúból Ucsuktun, Pietnakon át Petro Alexandrovszkba mentek, hol egy hétig pihentek. A nagyherceg Kungrád, Emba, Uralzsk és Szamara felé akart visszatérni, de emberei cserben hagyták, nem akartak arra menni, mert posta nem jár arra, 26 nap kell odáig. Meglátogatták a khivai khánt Urgundban. A khánnal a nagyherceg szerződést kötött egy vizut táplálása ügyében, mely az Amu-Darjából vezet. A fölteleket később az oroszok nem respektálván, a khán megszüntette a víz lebecsítésát. Khivában a khán ajándékát megint elfogadták emberei, s megint zngulolás volt a nagyherceg részéről. A nagyherceg Petro Alexandrovszkba ment, elkedvtelenedett emberei magatartása fölött és Kizil-Kumon át Kazalinszkba utazott, honnan ugyanazon uton vissza mentek Szamarába, a hol december 3-án megérkeztek.

Ramsender rögtön Szent-Pétervárra ment, s a császárnak jelentést tett az utazás eredményéről, ekkor áttették őt a hadügy-miniszterumba, Szko-belev alá, kívül nemokára Ázsiába kellett mennie. Azt hiszi, hogy az utazásról semmiféle közlétek, és így a gyűjtött anyag ismeretlen; s a jelen rövid vázlat az első, mely Miklós nagyherceg amu-darjai expedíciójáról napvilágot lát.

Ez év január 28-án hunyt el Muzzer Feridin, Bokhara emirje, még pedig, noha másodfeleségeitől elég fia és leánya maradt, törvényes örökös nélkül. Ezzel Bokhara, mely eddig csak függésben volt Oroszországtól, közvetlenül orosz uralom alá jut s a szamarkandi orosz csapatok már meg is szállják. E megszállásnál Konstantinovic Miklós nagyherceg expedíciója nagy szolgálatot tehet az orosz seregnek; mert a nagyherceg nem csak fényirati fölvételeket tett ez utjában, mely fényképek után közelebb is több bokharai rajz jelent meg az európai képes lapokban, de helyrajzilag is fölvette a tartományt, s ha Bokharának a részlete térképe van, akkor az a nagyherceg érdeme, kinek expedíciója előtt ilyen térkép Bokharáról nem létezett, de még hiteles leírás is alig.

A mellett az útutazás Bokharában igen bajos is volt azelőtt. Az akadályok nem a pusztaságokban keresendők, hanem az emir elfo-

guiltában, a ki nem örömet látta országában az idegen utazókat, Kaufman orosz tábornok pedig nem szívesen keveredett az emirrel összekötésbe az ily „csekélységek” miatt. Miklós nagyherceg és Kaufman távolléte alatt tette meg nevezetes útját, föltárván Szent-Pétervárot a mézes országok, a mivel újra visszatért volt II. Sándor császár kezébe, melyet III. Sándor császár újra megvont tőle.

RAMSENDER.

VÁNDORLÓ MŰVÉSZET.

A tudomány és művészet vándorlása egyike az új kor legsajátosabb és legfontosabb, a politikai, társadalmi átalakulásra is befolyást gyakorló történelmi jelenségeknek.

Az előtt a népek maguk vándoroltak, ma csak szellemük, géniuszuk nyilatkozásai kelnek utra, hogy szintén hódítsanak, de nem rombolólag, hanem termékenyítőleg. Nem gyűlölséget, de becsülést, tiszteletet, csodálatot és a verseny ösztönét keltve a nemzetársak előtt.

Vér helyett fényt, világosságot ontva, és az igaz, hogy szintén adót vetve az idegenekre, de nem sarcozt, hanem önkéntes adományt, megtéve babérrel; hadi foglyok helyett koszorúk, hódolati emlékek dicsteljes jelvényeivel térve vissza hazájukba.

Énekek, színészek, tudós fölolvások, képzőművészek, a mint a tüneményeszerűség fokára emelkedtek szakmájukban, diadalutra kelnek és mint a szellemharcz Attilái, Tamerlánai járnak be a világot. Nem is egy, de egyszerű mind az öt földrészt, ebben is manifestálva a szellem végtelen fölnyét a földhöz ragadt teströg fölött.

Az egy akol, egy pásztor jóslata fizikai értelemben még nem, de ezellemileg már szinte valóság.

A nemzetközi határokat, melyeket még ma is őriz az anyagi hatalom, a szellem már keresztültörte, és az emberiséget mintegy közös table d'hôte körül egyesítette.

A testnek még megvan a maga sajátlagos, külön szűkebb hazája, de az „ige” asztalánál már együtt vagyunk mindnyájan.

Az anyagi ingó és ingatlan vagyon még mindig személyes, nemzeti, tartományi. De a szellem a maga kincseire nézve már behozta a közösséget, a kommunizmust.

Egyelőre ugyan még csak a szellemi termékek azon fajtaiban, melyek nyelve egyetemes, minden faj által érthető. De nem lehet kételkedni abban, hogy ez az áram föltarthatlan, és lassankint le fogja mosni azokat az akadályokat is, melyek a teljes szellemi egybeolvadásnak útját állják: a nyelvi különbségeket.

Az a tünet, mely szerint legműveltebb világrésznél épen most lázas sietséggel igyekezik nemzetiségi egységekbe sorakozni, nem mond ellen e föltevésnek, sőt inkább e fejlődési folyamatban leli magyarázatát.

A vesztély mindig egyesítő hatást gyakorol a csoportokra. A nyáj fejét összehajlik a közelgő farkas elől. A nemzetek, mintha éreznék, hogy a kozmopolitizmus veszélye fenyegeti őket, utójára szorosabban egyesülni igyekeznek. Hiszen épen az emulási gondolatla az, a mi az egyeket is arra ösztönzi, hogy híruket-nevüket maradandó alkotások által megörökítsék.

Az emberiség a tudomány és művészet e vándorlásának eredményei folytán mindinkább közelebb fog jutni azon meggyőződéshez, hogy anyagi jólétének, szellemi előhaladásának, az egyéni boldogságának az örök békének, a szabadságnak legfőbb akadályai a faji sokféleség, a bábéli nyelvzavar.

Régen meg van mondva, hogy a világ azon pillanatban lesz szabad, az ember akkor lesz

önmagáé, a mely perczen egyet fog gondolni. De hogyan tudjon egyet gondolni, a mig nem érti egymás szavát?

Az emberiség be fogja látni, hogy magában az, miszerint egyik-másik csoportja ez vagy ama nyelvet beszéli, de a mellett szegény, műveletlen, rongyos, — még nem képez reá nézve dicsőséget. A dicsőség pedig örök törekvése marad az emberiségnek. De célpontja változhatik.

És már is egy nagy változás fordulópontján vagyunk. Eljön az idő, mikor majd az emberiség egy közös családba olvad, de vetelkedésének tárgya azért mindig lesz; az: hogy melyik tud a szellemi alkotások terén a többi fölé emelkedni? Ebben pedig a vetelkedés csak úgy válik lehetségessé, ha a szinpad és a közönség megértik és megítélhetik egymást.

A nemzetek eddigi vetelkedése akadályozta az egésznek boldogságát. Mert mindig a többinek rovására történt. A mint egyes kasztek kiváltsága föltételezte a nagyobb számú tömegek elnyomását, úgy egyes nemzetek dicsősége, jóléte föltételezte a körülötte levők letiprását, szolgává aljasítását. Az emberiség haladásának ezélja végre is nem nyilvánulhat másban, mint magának az egész emberiség állapotának lehető tökélybülésében.

Hanem azért e képtől nem kell megijedni. Minden nemzetnek módjában lesz odáig halhatatlanságát biztosítani. Hiszen fizikailag örökké nem élnek a nemzetek se; a római volt a leg-hatalmasabb, mégis anyagi élete a legrövidebb, de hire annál tartósabb. A görög nép is rég letűnt, de hitregjeje és költészete, fölülmulhatlan, utólrhetlen eszményeivel, és ezzel hire-neve élni fog örökké, valamint mindazon nemzeteké, a melyek örök becsü szellemi alkotásokkal gazdagítják az egyetemes emberiség nagy közös muzeumát.

TÁNCSCSRÓL.

1849. augusztus vége és szeptember eleje.

Szegény Tánácsics bácsi, a kinek a neve összeforrva marad történetünk egy emlékezetes napjával, márczius 15-ikével, melyet minden évben megünnepel a nemzet kegyelele, most — mint hallom — ott kinlódik a kórágony, pedig eleget kinlódott életében. Mintha most is látnám 1848-ik év tavaszán. Bejártak az új-épületbe azok a híres férfiak mind, Kossuth maga sokszor, Petőfi, Jókai, Nyáry és buzdítottak bennünket, már akkor honvéd-tüzérek, hogy így és úgy haljunk a hazáért, ha kell, — tartottak predikációkat, hogy a tanító tiszteket majd a guta ütötte meg belé; — de egy sem beszélt oly kommunard módon, mint Vasvári Pál és különösen Tánácsics bácsi; neki nem is volt szabad másként mondani, mint „hallja kend, Tánácsics bácsi!” — De meg is volt hatása, beszéljen róla a krónika; Lederer macskaszenéje, Turszki-tisztek lefegyverezése és a többi és a többi.

Hát még midőn sikerült, magunk sem tudjuk hogyan Jelasicot megverni, Filipovicsot elfogni? Na, akkor meg már egészen költővé lett Tánácsics bácsi. Vagy mi mentünk hozzá, — ott lakott valahol az üllő-ut táján, — vagy ő jött hozzánk, de a verset hallani kellett. Pompásan elszavalta, élvezet volt hallani. Ott állt a felső lépcsőzetben, kezében tartva a „Munkások Ujsága” még száradatlan utolsó számát; hosszúra növelt haja görbe fésűvel hátra szoritva, nagy homlokát még nagyobbnak, rengeteg szakála kis képét még kisebbnek látta; fél hozentrágra a két lába közt egész térdén alól érve verte a taktust bőszt mozdulataihoz, de ő ezzel nem törődött, nagyot futt, és elkezdte egész pathoszszaal:

Tekintetes nagy urak hát hogy vagytok,
Viszket ugy-e egy kicsit a nyakatok!
Uj divatu nyakravaló készült most
Szánatokra, nem cifra, de jó szoros.

„Brávó! Éljen Tánácsics bácsi! Lefőzte kend azt a hebe-hurgra Petőfit! Brávó!” — Az öreg erre még böszebb lett, másnap már ásót, kapát, vasvillát rekommandált.

Na de boldog idők voltak azok. Sok volt, csak úgy termelt az apostol; — de biz azok mind elmultak, csupán Jókai maradt meg budget-szavazónak és utolsó prolog-írónak, de hát adja Isten, hogy legeslegutolsó legyen közöttünk a hazamenésben.

Nos hát mi elmentünk harezolni, az apostolok pedig bankót csinálni; mi megvertünk sok németet, ők pedig csináltak sok bankót. Szép egyetértés volt, mindenki elvégezte, a mi reá volt bízva. De biz ennek is hamar vége lett, mert jött Világos, — nemcsak a honvédek, de az apostolok oszlásának is keserves ideje.

En nem sokat időztem Szöllösön, hol a valódi fegyverletétel volt, hanem jó próbált lovainkon harmad-magammal, ismerve ott az egész környéket, vesd el magad, torony irá nyában haza felé. A vörös zsinóros attila, kard még megvolt, de a honvéd már csak emlékezetben élt, — feltámadt bennünk újra a legutolsó szellem. Reggelre Anton voltunk, be egyenest a rektorhoz reggelizni. A hívős tornáczon egy pár idősecke cseléd küzdött egy nagy tállal frissen fejt tejjel, fakanalozva a bele aprított puha kenyeret. — A nő bihariansan kék lencsés kendővel kötötte be fejét, ugyanilyen szoknyát viselve hozzá, a férfaink frissen borotvált képén csak a szája felett elnyirbált bajusz maradt meg a régitől. — Pardonne! A görbe fésű is ott volt!

— Jó reggelt kívánok Tánácsics bátya! Halálra ijedt a szegény jó öreg! Nem birt többet egy falatot sem enni. Neje, ki mindig vele volt, két kezébe rejtette arcját és térdére hajolva csendesen zokogott.

— Hát megismert öcsém, ebben a ruházatban?

— Meg bátyám, meg; nem a szakál, nem a bajusz, — nem; ezek a szemek, ez a homlok, ez, ez árulta el, ezt nem lehet elváltotatni.

Ez alatt átjött az öreg 70 éves tiszteletes is, ez az öreg jó lélek, a kit még szópós koromban is ilyen öregnek ismertem; meglátott és értesült a szomorú valóról: egy szó, egy sohaj nélkül csak bámult, és mint élő forrásból folytak végig redős arczám könyei, tanbizonyosságai véghetetlen fájdalomnak. Nagy sokára erőt vett magán.

— Fiam! te ne egyél, te ne nyugodj, menj, még házatok küszöbét át nem lépted, mert apád tegnapi óta halálán van; de mit tegyünk mi? hová rejsük ezeket itt, és pedig itt van Szacs-vay is és még két somogyi képviselő.

Nem telt belé egy óra, otthon voltunk. Ezután jött a hajsza-korszak; engem is fúrvézerré akartak avanszirozni, de biz én megszöktem. A fiatal kor mindig vig; én is vad-disznókat, őzeket vadásztam azokban a nagy erdőségeken, melyek akkor még Zerénd, Vadász és Szalonta közt elterültek.

Egy este Csegődre vetődtem, lehetett úgy szeptember közepe. A rengeteg közepén akkor még imitt-amott volt egy darab írtás, rajta pár szalontai tanyával. Ide húzódtam. Egy jómódu major istállójának ajtajában állt egy fiatal ember, szép szőke haja kozákosan volt nyírva, úgy illett neki, hogy a vasvillára támaszkodva figyelte minden mozdulatomat. Ez volt Szacs-vay. A kertben pedig egy pár éltesebb kapálgatott, de sehogy sem ment a kapa-for-gatás. A nap már nyugvóra hajolt, az este hívős volt, a két öreg mégis ott piszkálgatott. Az asszony nyugodtabb volt, de a férfi erősen törülgető kopasz homlokát a nagy kalap alatt.

— Jó estét kívánok, Tánácsics bátyám!

Most már nem ijedt meg, megismert. Ekkor láttam utójára őket. Volt akkor azon a vidéken egy jó édes anya, a ki kebelére fogadta az üldözöttet, a hol már akkor azt prédikálták, hogy ne féljete. A gyermek nem halt meg, hanem csak alszik. — ehez mentem én is, ehez a jó anyjához, a debreczeni kollégium-hoz; innen hordtuk mi szét az országba azokat a biztatásokat, a miket ez a jó anya fölünkbe sugdosott; mindenfelé gyász volt, mély, eltörülhetetlen gyász; csak a volt honvédekből lett legátusok danolták már, — hiszen ki félne egy legátustól? — hogy „Mégvirrad még valaha! Nem lesz mindig éjszaka!”

FERIZ.

MERÉNYLET AZ ANGOL KIRÁLYNŐ ELLEN.

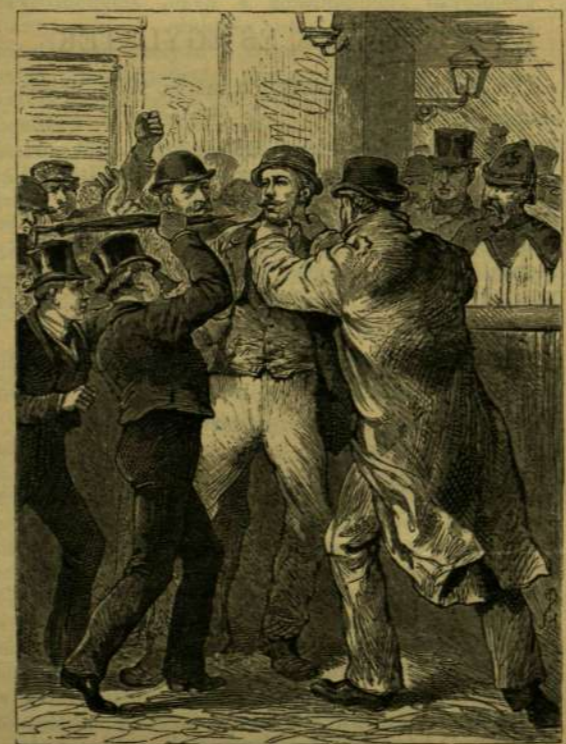
A királygyilkolások nem mindenkor származnak politikai okokból. Az angol királynő ellen közelebbi elkövetett merényletet csakugyan lehetetlen volna ily módon megmagyarázni. Még ha a bizonyítékok nagy száma nem szólana is mellette, egészen világos lehet, hogy ily merényletet ép eszű ember nem követhet el oly királynő ellen, ki tudvalevőleg csak uralkodó, de nem kormányzó s kinek jogköre rendkívüli tekintélye daczára is ott olyannyira korlátolt,

Mac-Lean.

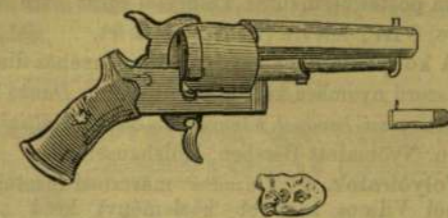
hogy a tréfás jelzés szerint csak „pontot tesz az i betűre”, vagy hogy olyan, mint a tornyony a gomb; szebb vele az, de nélküle is el lehetne a torony. Az ily uralkodó s még e mellett nő ellen elkövetett merénylet természetesen mindenütt visszatünetest keltett s a közvéleménynek némi meggyűlölettel szolgált, hogy az, ki a bűntettet elkövette, bizonyos tekintetben beszámíthatatlan állapotba.

A merénylet csütörtökön mult két hete, hogy elkövetett. A királynő csekély számú kíséretével tért vissza Londonból rendes tartózkodási helyére Windsorbá. Midőn a vonat 5

A merénylő elfogatása.

óra 35 perczkor megérkezett, szokás szerint a pályaudvart egy kis bámuló tömeg lepte el. A királynő mellett Beatrix hercegnő foglalt helyet s a kocsiablakot a hívős időjárás miatt leeresztették. Alig hogy elindultak, a tömeg éljenzései közben eldurant a pisztolylövés; szerencsére a királynő a merényletetől mintegy 15 ölnyre volt, a koci tulsó oldalán s különben sem talált a golyó, mely a koci fölött repült el s az állomás udvarán mintegy 30 ölnyre, a hol másnap reggel megtalálták, esett le attól a helytől, a hol kilőtték. A királynő első pillanatban nem is tudott a vesztélyről s egy kis ijedtségen kívül semmi baja sem esett s még aznap

A revolver, tölténye és a kilőtt golyó.

távíratozott fiának, a walesi herczegnek, hogy őt megnyugtassa.

A merényletet követő a közel álló rendőrfőnök rögtön megragadta, egy fényképész-segéd revolverét csavarta ki kezéből s két tanuló ifju a híres etoni kollégiumból, mely Windsor tőzszerészségében van, esernyőkkel és botokkal támadta meg, mely támadás kétségkívül végtelen lehetett volna reá nézve, ha szerencsére a pályaudvarnál több rendőr nincs jelen, kik a merényletet követő azonnal körülfogták s a rendőrségre vitték. Neve Mac-Lean Roderick, 28 éves, elég tisztességes családból származott s jól nevelt ifju, németül és francziául is tud, de hőbortos hajlamai anyagilag és szellemileg tönkre tették, úgy hogy alig volt képes napi szükségleteit fedezni. Kétszer volt már az örültek házában s nagyon valószínű, hogy tettét is beszámíthatatlan állapotban követte el.

Viktória angol királynő ellen, ki 1837-ben kezdett uralkodni, már őt izben kísérelték meg a gyilkosságot. 1840-ben egy kávéházi pinczér s szintén örült, 1842-ben két ifju, 1850-ben egy volt hadnagy s 1872-ben O'Connor nevű írlandi követtek el merényleteket ellene. Szerencsére mind eredménytelen volt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A „Franklin-Könyvtár” című közhasznú vállalatból, mely a felsőbb iskolai ifjuságnak s általában a műveltebb rendeknek van szánva, most jelent meg: „A föld felfedezése”-nek, Verne Gyula ép oly alaposan, mint kedvesen és mindenképp tanúságosan írt művének második része, a XVIII. század híres hajósai” külön cizimel. Az első kötet a régiebb, ó és középkori nevezetes utazások leírását tartalmazta volt s az új-korbeliek a XVII. század végeig). A kötet tartalma két részre oszlik; az első részben a csillagvizsgálók és térképrajzolókól szóló első fejezet után a Cook kapitány uttóóról szól egy, s aztán a nagy villághajós Cook mind három utjáról egy fejezet. A második rész a franciaia hajósok (Bouyer de Lozier, Surville, Marion, La-Pérouse, Marchand kapitány, Bass és Flinders) földéző utjainak részletes és érdekes elbeszélése után, egy-egy fejezetbe foglalja össze: Afrika felfedezését, Ázsia és végül a két Amerika belsejében végbevitt további kutatásokat. A 444 lapra terjedő mű oly vonzólag van írva s dr. Brózik Károly által oly szakértelemmel és csinosan fordítva, hogy ennél kedvesebb, tanúságosabb olvasmányt értebb ifjaknak s felnőtteknek alig ajánlhatnánk. A vaskos kötet ára (mint az első köteté is volt) 2 frt.

„A házi nevelés, példákban előadva”. Zámolyi Varga Mihály e jeles művéből, melynek első kötetét annak idején kellőleg méltányoltuk, most a második kötet jelent meg, a Franklin-társulat kiadásában. E kötet a lélek műveléséről szól. Bölcsészeti, jelesen lélektani, egyszersmind tapasztalati alapon, nagy világossággal fejtegeti a házi nevelés szellemi oldalát (bevezetésképp) s aztán a lélek mivoltát, magában s a tettel egyesülve; a lélek életét és tehetőségeit s azek fejlesztését, és a gyermek tanításának első fokozatait a házi nevelésben. Ezután áttér a kedély fejlesztésére, az erkölcsi és vallásos nevelésre, a munkaszerepre s a szép érzék fejlesztésére, külön fejezetet szentelve a nőnevelésnek. Az akarat kifejlődésének s tévedésének, és a nevelés ezek irányában elfoglalandó álláspontjának van szentelve a következő rész; míg az utolsó a gyermeket a szülői házból az iskolába kíséri át. Mind ez anyyi tartalommal, bensőséggel s gyakorlatiasan fejtegetve, hogy a művet a legjobb lélekkel ajánlhatjuk azoknak, a kiknek szánva van: t. i. a szülőeknek, nevelőknek s községi népkönyvtáraknak. A nagy nyolczadrétben 579 lapra terjedő vastag kötet ára csak 2 frt 50 kr.; oly olcsó ár, melyet csak a remélhető nagy elterjedés tesz megmagyarázhatóvá.

„Boccaccio élete és művei”, a legújabb kutatások alapján írta Heinrich Gusztáv. — Dr. Heinrich, kinek az összehasonlító irodalomtörténet terén már nem egy érdemes dolgozatot köszönünk, e művével is tényleg előbbre viszi e nemzetközi tudományt, mely egészben véve is új még. A „Budapesti Szemlé”-ben pár év előtt Boccaccióról, a „Decamerone” hírneves szerzőjéről, a nagy humanistáról, a Dante és Petrarca kortársáról, két terjedelmes cikket közölt, melyeket most részben kiegészítve, részben a legújabb kutatások nyomán egészen átdolgozva vesz az olvasó. A Boccaccio élete, munkái — költői ügy, mint tudományos pályája — magában is nagy érdekű; de a mi mindket leginkább érdekel, hogy a szerző — a „Decamerone” gyarló magyar fordításának bírálata mellett — egész külön fejezetben, nagy részletességgel s irodalomtörténeti kritikával tárgyalja Boccaccio befolyását a XVI. századi költészetünkre, kimutatván az Enyedi György Giomunda- és Giscardójában, az Istváni Pál Volter királyában, a Ráskai Gáspár Vitéz Francisójában; s a szegedi Veres Gáspár Két nemes ifjában (melyek mind 1570. és 80. közt keletkeztek) a Boccacciótól átvett tárgyak feldolgozását, forrásaitól eltéréseiket stb. E fejezet, mely maga hatvan s egyhányra lapra terjed, magyar irodalomtörténeti önálló tanulmányul is teljes elismerésünkre érdemes. A harmadfélszáz lapra terjedő s minden részében alapos és érdekes könyv a Franklin-társulat kiadásában jelent meg s ára 1 frt 50 kr.

„Hartmann von der Auer”, XIII. századi német epikus költő, ki a strasburgi Gottfrieddel s az eschenbachi Wolfrámmal osztozik a német lovagi műköltészet babérjain, az Ere és Iwein (az oroszlanos dalia) költője egyik kisebb, de talán legszebb művét, a „Der arme Heinrich” című költői elbeszélést, irodalomtörténeti bevezetéssel, az eredeti közép-felnémet szövegben s magyarra fordított (nyelvi és tárgyi), jegyzetekkel becsécsátotta köze dr. Heinrich Gusztáv egyetemi tanár, nálunk a német irodalomtörténet egyik legalaposabb művelője. E kiadás, mely a költő hazájában is számont tenne a szöveg szabotosságával úgy mint a jegyzetek tartalmasságával, becses segédkönyvvül szolgálhat a régi német irodalom kedvelőinek s tanulóinak. A csinos kiállítású kötetke, a hozzá csatolt bő szótárral 155 lapra terjed, a Franklin-társulat kiadásában jelent meg s ára 1 frt. Hador művei. Ismert költőnk Hador (Jámbor Pál) kiadja összes műveit, melyek a Tettye-féle könyvkereskedés útján szerzethetők meg. Az első füzetek később jelennek meg, Hador költészeti műveivel, de azokból, melyek vegyes iratait adják, már a 6—11-ik füzetek elhagyaták a sajtót, s ára egy-egy füzetnek 40 kr. A 6-ik füzetben a szabadságharczra vonatkozó följegyzéseket olvasunk; a következők tartalma pedig: Páris hajdan és most. Beszélyek, rajzok, utitárca. Mesék, epigrammák; és „Az ó emlékezte”, című dalok. Országgyűlési és tanügyi beszédek, és egy halotti beszéd. E kiadásban tehát Hador irodalmi működése egészen egyesül, s a közönség ama részeket is egyenkint megszerezheti, melyek iránt legfőbb érdeklél viseltek. Erdő Dániel újabb költeményei: a második gyűjtemény második, bővített kiadása. Erdő gyorskezü versíró, de gyorsaságával sokszor a felületes dolgozás és elhamarkodás is becsuszik a műzának mindig nyitva tartott ajtón. Nincsenek erős hangulatai; s ha olykor van, azt sem tudja megtartani. Alig ismerünk versírót, ki egyetlenebbül dolgozónak nála; s épen azért nincs is egyénisége, legálább határozott és kinyomott egyénisége. Fel annyit, vagy feléne felét írva, bizonyosan több igényt lehetne a koszorura. — A jelen kiadás Aignernél jelent meg, IV. és 227 lapra terjed s ára 1 frt 50 kr.

Az Athenaeum kiadásában ily című kis könyvecske jelent meg: „A szent István korona országainak népessége, a területek, lakviszonyok stb. kimutatásáról”. A 1880-ban végrehajtott népszámlálás eredményei s egyéb hivatalos adatok alapján, dr. Keleti Károly miniszteri tanácsos felügyelete alatt szerkesztette dr. Jekelfalussy József, min. titkár az orsz. m. kir. statisztikai hivatalban”. A kis alakban 32 lapra terjedő kötetke fölvilágosítást nyújt minden irányban: hányan vagyunk; s ezt jó tudni mindenkinek! — Ára kemény kötésben 50 kr.

A középiskolai használatra szánt „Történelmi kézikönyvek” VII. kötete a német irodalom történetét tartalmazza James Simen-től, a Lessing élete író-

Dr. Lengyel F. nyir-balzsama.

Már a névnyi nev, mely a nyirból ha annak törzsét megürítik, kifolyik, ember emlékeztet óta a legkifutóbb szőlőszemek van ismerve; ha pedig e nedv a föltaláló utasítása szerint vegyi uton balzsammá dolgoztatik, majdnem csodálatos hatással bír.

Ha azzal az arccal vagy egyéb bőrrészeket este bekenjük, már a következő reggelen majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, minnek folytát, ez gyöngéddé és fehérré válik.

E balzsam kisimítja az arcon támadt redők és himlőhelyek által károsított; a bőrről fehérséget, gyöngédséget és frissességet kölcsönöz; a legrovidebb idő alatt a szepit, májfoltokat, anyajegyet, orrvörösséget, bőrháthát és minden egyéb bőrszenny eltávolít. Egy korsóval használati utasítással együtt 1 ft 50 kr. postán küldve 10 kr. többlet.

Fő letét Magyarországra számára Török József, gyógyszerész, Budapest király-utca 12. szám; Pozsonyban Pisatory Bódog, gyógyszerész, Temesváron Tarcsay József gyógyszerész, Zágrábban Mittelbach Zsigmond, gyógyszerész.

A legalattomosabb betegségek egyike az izület-céiz, mely többnyire a legjobb korban levő egyéneket szokta megtámadni, s melynek legyőzésére haszontalanul törekszik az orvosi tudomány valamely szert föltalálni. Saját e célra (közvény és csúsz gyógyítására) szolgáló szer immár a m. kir. engedélyezett Weber-féle közvénygyógyász, Török József úr gyógyszerésztől, a hol a különböző seregek sikertelenek valának, alkalmazása által megszüntetvén, e közvénygyógyász az ujkor valamennyi szere között a főnebbi bajok ellen a leg-határozottabbnak tekinthető.

Már több mint kilenczven éve, hogy II. József császár jónak látta ezen EGÉSZSÉGI LABDACSOK

feltalálóját egy szabadalom által kitüntetni. Ezen labdacsook tökéletesen ártalmatlanok, és pusztán gyógyulást hozó növény-anyagból készítvék; hatásukra néve föltalálójuk a keserű ásványvizet és más hajószereket, mely körülményről fogva katarusban, felfúvásban, szédülésben, fejfájásokban, váltólázban, aranyérbben, bőrkütsében, sárgaságban, sápkórban, közvényben, viszibetegségben és vesehajokban szenvedőknek a leg-meglegényben ajánlatnak figyelmükbe:

EZEN KARPÁTI EGÉSZSÉGI LABDACSOK valódi minőségben kaphatók: **Budapest**en Pataky Károly gyógyszerész úrnál, Széchenyi sétán, az új épülettel szemben. **Dobrocsinban** Michalovits István gyógyszerész. **Pozsonyban** Pisatory Bódog gyógyszer. úrnál, **Szegeden** Kovács Albert gyógyszer. úrnál, **Temesvárott** Tarcsay István gyógyszer. úrnál, **Zágrábban** Mittelbach Zsigmond gyógyszer. úrnál, **Bécsben** (Währing) Trnka Ferenc gyógyszer. úrnál.

Egy 15 labdacsoot tartalmazó skatulya 21 kr. kerül, egy 6 skatulyából álló tekeres 1 ft 5 kr. és 5 kr. a fuvarlevél. Bérmentve küldetik a megrendelt mennyiség akkor, ha a labdacsook árához 20 kr. mellékelte-tik a bérmentetés czéljából. Szerem megrendelésekor legjobb pénztalványokat használni.

Kivonatok a halafeliratokból.
Ezennel teljes elismerésemel nyilvánítottam afölött, hogy labdacsoi minden tekintetben jónak bizonyultak, s azokat mindenkinék a legmelegebben ajánlhatom
Dénesháza, 1881 jun. 26.
Bidló János, erdő-kezelő.

Kérek ismét két tekerest kitűnő hatású labdacsoi-ból. Magam szüntűgy, mint nóm, nem lehetünk már el e labdacsook nélkül, miután segítségük folytán nagy enyhülést érezünk tagzsárgatásunkban. Isten áldja meg önt és gyógyszerét.
Gulyvész, 1881 julius 3.
Patak András, gazdász.

Mintán néhány nap óta észrevehetőleg érzem, hogy az Ön csoda-labdacsai nagyon jól tesznek, joggal remélhetem, miszerint kimonáthatatlan fájdalomaimtól meg fogok szabadulhatni.
Német-Járafalva (Rajka mellett), 1881 szept. 17.
Krausz János, kisbíró.

Készítve érzem magamat Uraságodnak a nékem küldött egészséggi labdacsoért legbensőbb köszönetet mondani, miután azok betegségekben oly jól tettek, s fájdalomaim által egészen megszűntek. Nem fogom elmulasztani, labdacsoit minden körben ajánlani.
Martonfalu, 1881 decz. 15.
Pakray Márton, vendéglős.

Kérem, küldjön áldásos labdacsoiból hat tekerest; miután azok nékem minden bevétel után friss életet kölcsönöznek. Isten áldja meg Önt e jótevéységért.
Zimony, 1881 decz. 10.
Petrovics István, kávé.

FISCHER JÓZSEF

Budapest, városház-tér 9. szám alatt lévő kész női divatáruk üzlete

ajánlja a tavaszi időnyre

rendkívül gazdag rakatárú tolették-, jaquet-tek-, felöltők-, eső- és fűrdő-köpenyekből.

Eredeti párisi és berlini minták.

Megrendelések mérték szerint vagy minta-tesztések után saját műtermében a legrovidebb idő alatt teljesítettek.

Minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Tanulónak

felvétetik alólírottnál, egy tisztességes szülőknek 13-14 éves, legalább is az elemi osztályokat végzett, jó magaviseletű, ép, egészséges fiuk.

BELICZAY BÉLA,

mézeskalács és viaszgyertya készítő.

Budapest, VII., Csányi utca 7.

Értesítés a húsvéti kiállításról.

A legújszerűbb húsvéti tojások.

egész új kiállításnak 10 krtól 30 frig. reálitvált nagy válogatásban Használati tárgyak, reálitvált tojások, vagy betűsírterti termékek. Illusztrált tojások, tojások, vagy betűsírterti termékek. Illusztrált tojások, tojások, vagy betűsírterti termékek. Illusztrált tojások, tojások, vagy betűsírterti termékek.

KERTÉSZ TÓDOR
Budapest, Sárospataki utca 1. 1881. szeptember 10.

Figyelmeztetésül!!

Távol, rövid- és gyenge-látóknak kizárólag általam készített és egyáltalán elismert szem-üvegek semmiféle s bármi módon magat bemutatott utasó által el nem árassítottak, hamisítottak ezek kizárólag látászerteti intézetemben. Budapest, Váci utca 12. sz. kaphatók. **SOLOMONSON N. H.** látászert.

Os. k. kizáról. szab. újonnan javított RUGANYS SÉRVKÖTŐK.

A legújabb találmány a Bogand. amerikai tudor után újonnan javított ruganys sérvköte Politzertől, ép úgy urak, valamint nők és gyermekek számára rugalmakkal, tisztá gummi- és művészi szerkesztve, s azon célja van, hogy még a legidősebb sérvket is a legrovidebb idő alatt egyforma helyzetbe hozza, és ép úgy nappal a legfárasztóbb munka, vagy sok járkalás mellett, mint szintén éjjel alvásnál is használható. anélkül, hogy a sérvben szenvedő hivatásban a legkevésbé is akadályozza lenne. Nagy haszonnal jár, ha éjjel át is a testen marad, miután ekkor kiválóan jó és kellemes nyomást eszközöl a szenvedő részre.

Árak: egyszerű 6-7 ft; betűs 10-15 ft; gyermeknek félrel elcsébea. Nagy rakatárú angol és francia acél sérvkötekből, suspensori-umokból, szőve, gummi- és szarvasbőrrel is. A szarvasbőr és gummi suspensoriumoknak az a céljuk, hogy a terjedést megakadályozzák. — Méhfelekendők, légpárnák, ágybetétek, hónap-szám-erőszények, övkészülékek, gummi-harisnyák és minden gummi-áru-cikk. — Sérvköteknél megjelölendő, ha jobb, vagy ha bal felől vagy ketős legyen-e, ugy szintén a darab bősége is.

Megrendelések részét mellett póstaforrával eszközöl csász. kir. kötelelőképzítő, Budapest, Deák-Ferenc utca.

Politzer Mór

Gyógyjelentés az életero isméti elnyeréséről

professor Schutz-tól Budapesten, ki azt a valódi Hoff János-féle maláta gyógypszerekről tudományos szempontból az alábbi levélben adja elő.

HOFF JÁNOS cs. kir. udv. szállító urnak, kir. kereskedelmi tanácsos, a cs. kir. koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a főbb porosz és német rendek lovagjának, a Hoff János-féle malátakivonat feltalálója s egyedüli gyártója, Európa legtöbb fejedelmének udvari szállítója, Bécs, gyárhelyiség: Grabenhof, 2. sz. Irada és gyári rakatár: Graben, Bräunerstrasse 8. szám.

Tekintetes ur!

Egy látogatásom alkalmával, melyet multkor dr. Schutz fürdőorvos unokabátyámnál tettem Ischleben, isteni gondviselés folytán az ön föltalált malátakészítményeire figyelmessé lettem tőve már 10 palack malátakivonat elhasznála után számos években tartó makacs gyomorhajom jelentékeny enyhülését látva, mindenek előtt valódi kötelességem Tekintetességének eme meglepő s felettebb kedvező eredményért legforróbb köszönetemet fejezni ki. — Szerencsémnek fogom tartani nagy kiterjedésű ismerőseim körében az ön oly áldásdús gyógyszerének terjesztését előmozdíthatni, sőt élt legzenetebb kötelessége leend egykori hallgatóimat, kik jelenleg a birodalom minden részében mint néptanítók laknak s működnek s kikkel folytonos érintkezésben vagyok, az ön készítményeinek megismertetése s terjesztése meggyerhetni. A midőn tekintetességének, még egyszer forró köszönetemet s határtalanul mély tiszteletemet fejezném ki, óhajtom rajta mindazon áldás és jókívánalmak, melyek oly távol s közelről önrám áramlanak a szenvedő emberiség oly számtalan ezreitől kiknek Isten után egyedül ön volt a megmentője és segítője, beteljesülniök. Tartsa meg az Isten még soká az emberiség üdve és jólétére zavartalan szerencse és jólétben Ezek legújszerűbb kívánságai hátlára kötelezett szolgálójának.

Schutz, tanár.

Budapest, 1880. szept. 29.

Kérem 30 palack malátasör és 15 zacskó malátacukorka megküldését.

HOFF JÁNOS-féle főzlet

Magyarország számára:

Budapest, zsbárus-utca 7.

A főposta átellenben.

Egy sugár-úti villa telek eladó.

Bővebb értesítés méltóságos báró Podmaniczky Frigyes úr kerepesi bazárbeli lakásán kapható. 473

Épen most jelent meg:

A hit temploma (egyházi beszédek). II. kötet 2 ft.
Futkározó hamis atyafi. III. kiadás ... 10 kr.
Hazug proféták ... 5 kr.

E két utóbbi rőpirat a nazarenusok történetét támadja meg. Tömeges megrendelésnél minden tíz példányra egy tiszteletpéldány jár. Fentebbi művek megrendelhetők utalványnyal szerzőnél.

Czím: **Könyves Tóth Kálmán K.-Laczháza.** (Pestmegye). 479

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtáránál kapható:

A NYOMA-VESZETT.

ANGOL REGÉNY.

IRTA **EDWARDS B. AMÁLIA.**

ÁTDOLGOZTA **SZÁSZ KÁROLY.**

EREDETI KÉPEKKEL.

Ára füzve 2 forint.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 ft. POLITIKAI UJDONSÁGOK egyúttal: 1 félévre ... 8 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 3 ft. félévre ... 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 ft. félévre ... 3 *
Közzététel előzetes értesítésre a postaiag meghatározott viteldi is csatlakod.

13-ik szám 1882. BUDAPEST, MÁRCZIUS 26. XXIX. évfolyam.

KERESZTESSY JÓZSEF.

Ha már e század dereka oly gazdagon termette nálunk a különféle elsőrendű képességeket és pedig a legmagasabb műnemekben, és e szerint nem volna épen kétségbeesítő, ha — Deák adomája szerint — csak épen «mák nem termett», vagyis, ha egy némely mívelési ágak rosszabbul fizettek volna is: — de az már csak még se volna rendes és bizony sokkal több volna a «mák hiányánál», ha abban a szakmában, mely kiválóképen a mi mestereségünk — volt, legalább valamikor, és igazság szerint még most is annak kellene lenni — a vivás művészetében a többi népek mögött elmaradtunk volna.

Ha szerénységünk tiltakoznék is ellene, de már úgy van, hogy ki vagyunk kiáltva — az ezer éves és még egy legközelebbi mult eléggé csatános példái nyomán — par excellence katonai, mi több, «lovagias» népnek — és nem ritka eset, hogy ezt a diszmeléknevet még ellenségeink — egy-egy Szkobelev — is megadják ... Ennél fogva tehát bizony úgy illenék, hogy e téren, sőt tán kiválóképen e téren se engednők oda másoknak az elsőségét.

És hogy ezt megtartottuk, ecce homo! — ime az ember, a kinék ebben legtöbb része van, a ki ezt negyven év óta minden nap kész volt bizonyítani és be is bizonyította kézzelfoghatólag és voltaképen érezhetőleg mindazoknak, a kik ebben kételkedtek és messze földről ide zarándokoltak, megtudni, hogy egy szál kardra ki hát a legény Európában?

Mi, a kik az ő szerénységét ismerjük, tudjuk, hogy ő ezt szóval soha sem mondta, de a mi ennél sokkal nyomósabb és többet érő körülmény, megcselkedte, hogy őt a legjobb vivómeszternek nemesek, de — a mi több — legjobb vivónak is tartjuk. Mert a mint lehet valaki a legjobb orvos vagy jogtanár, azért mégis föltötte áll az, a ki legelső a gyógyítás gyakorlatában, a legjelesebb hadi akadémiai tanárnál nagyobb a diadalmas hadvezér: akként a vivás művészetében is lehet valaki ügyes vitanár, a nélkül, hogy olyan mérvben kitűnő vivó is volna. Ő azonban mind a kettőben bizonyítottak adta annak, hogy az ismert mennyiségek közül nem multa fölül senki. Mint a vivás tanára oly tanítványokat képezett, a kik legyőztek más híres rivó mestereket. Voltaképen ebben már benne volt az ő diadala is mindig, mert kétségtelen,

mester egész működésének pályája, és az azon elért siker. Neki például voltak kitűnő vetélytársai; de iskolája fölnyét lassankint bizonyította ama legékesebben szóló eredmény, hogy az ő tanítványai komoly és iskolai mérkőzésekben többnyire legyőzték a vetélytársak vitémeiben tanulókat. Az ország leghíresebb vivói az ő iskolájából kerültek ki. És rendszeresen minden időben volt neki egy-egy, néha több — tüneményszerűn kiváló tanítványa. Ilyen volt a 60-as évek körül Papp László, később Szemző István, Gencsi, majd a mindezeknél jeles kisbaári Kis Ferenc, a ki már mesternek is rit-

KERESZTESSY JÓZSEF. Ellinger fényképe után.